

Kirillus tegi kirikust võimukantsi

Homme Eestisse visiidile saabuv õigeusu patriarh Kirillus täidab Kremli jaoks olulist rolli nii Venemaa sise- kui ka välispoliitikas. lk 2–3

Kreeka sulges riigitelevisiooni

Ainus kärpeotsus, mille Kreeka valitsus kõhklemata vastu võttis, on hoop vabale ajakirjandusele. Rahvas hakkas jälle streikima. lk 9

„Meie ministrit see ei huvita!”

Lugu sellest, kuidas arvamustoimetaja Priit Simson käis Tallinnas Põhja-Korea transpordiministrilt usutlust võtmas. lk 10

Medalivõitjate ettevalmistaja Vésteinn Hafsteinsson

Kanteri endine treener ütleb, et tema unistus on leida kodumaalt Islandist kettaheite-talent ja ta pjeedest taale viia. lk 16

Eesti Päevaleht

HIND EESTIS 1,15 EURO | VÄLISMAAL 2,10 EURO | NR 115 | NELJAPÄEV, 13. JUUNI 2013

ajaleht.epl.ee

Foto: Priit Simson

Eesti kultuuri- ja äriladvik lendas Armeeniaga suhteid sulatama

Eile istus 340 Eesti kultuuriloojat, ettevõtjat, ajakirjanikku ja poliitikut lennukitesse, et sõita Armeeniaga kultuurisilda looma. Keskpäeva paiku Jerevani jõudes oli ürituse erilisus ilmne: Armeenia meedia oli juba külalistel vastas. Pildil annab Jerevani lennujaama ees intervjuud Peeter Volkonski. lk 14

Koduostja jäi koduta, ärimees ärita – aga pank nõuab laenu tagasi

●●Viie aasta eest soovis Pärnu-maa mees osta oma noorele perele Sindis väikese korteri. ●●Ta jõudis kortermaja renoveeriva arendajaga kokkuleppele ja võttis pangast uue kodu

ostmiseks üle 300 000 krooni ehk ligi 20 000 eurot laenu.

●●Ühel päeval selgus, et arendaja jäi oma tööga jänni, kaotas kõik ja korter jäi lõpetamata.

●●Ostja arvas, et saab ostute-

hingust taganedes loobuda ka pangalaenust, kuid ei eksis.

●●Nüüd on ta ilma koduta ja kohtus pangaga vastamisi. Arendaja tunnistab, et temalt pole enam midagi võtta. lk 6

Hull poliitika: kui Eesti erakondadel oleksid psüühikahäired

Tänapäeval ei peeta psüühikahäireid enam mil- lekski üleloomulikuks ega karmi isoleerimist vaja- vaks. Teisalt räägitakse praegu sageli hullust Eesti poliitika- st, mis oma kohati ette- arvamatute käikudega Ees-

ti elanikke väsitab. Psühholoog Voldemar Kolga analüüsib erakondi psühhopatoloogia vaatevinklist – oma panuse poliitika hullusse on andnud ju kõik riigikogu erakonnad. Milliste häirete tunnuseid on märgata? ● lk 10

JUHTKIRI

Kaotsiläinud võimalus

Homme Eestisse saabuv Vene õigeusu kiriku pea, Venemaa patriarh Kirillus kohtub visiidil nii peaminister Andrus Ansipi, välisminister Urmas Paeti, riigikogu esimehe Ene Ergma kui ka Tallinna linnapea Edgar Savisaarega. Kuid teadaolevalt mitte president Toomas Hendrik Ilvesega, kuigi Vene pool on seda kuuldavasti soovinud.

Sloveeniasse sõitva Ilvese kohtujate nimistust puudumine torkab silma. Seda enam, et patriarhi saabumisega on seotud suured lootused – tuleb kirikupea ju külla Eesti rahvuslikul leinapäeval. Homme möödub 72 aastat stalinistlikust juuniküüditamisest, millega punarežiim, mille õigusjärglane on tänane Venemaa, saatis üle 10 000 Eesti inimese pikkadeks aastateks Siberisse. Noorematele põlvkondadele selgituseks: ilma põhjendusteta ja kohtuotsusteta, loomavaguneis, suur osa alles lapsed. Patriarhil oleks hea võimalus öelda nende valusate ajaloosündmuste kohta midagi vastutustundlikumat kui Vene ametiisikute senine retoorika stiilis „eks me kõik kannatasime, nii et see pole meie süü” või sootuks „tegelikult küüditasid teid ju rahvuskasaslased”. Vaimulikult ju ootaks natuke inimkesksemat lähenemist.

Muidugi võib vastu väita, et Vene õigeusu kirik on Venemaa autoritaarse võimu käepikendus, mis on

õnnistanud karmikaelist režiimi, olnud üsna vaiki hetkel, kui võimukriitilise punkbändi Pussy Riot liikmetele määrati ebaproportsionaalselt karmid karistused. Vene õigeusu kirikut võib vaadelda ka sinise vene elanikkonna Moskvale,

Visiidist

Eesti presidendi ja Venemaa patriarhi mittekohutumine on viga. Eiramine ei toimi.

mitte Tallinnale lähendamise vahendina. Ja lõppeks on ametlik Eesti pigem Konstantinoopolist juhitava Eesti apostlik-õigeusu kiriku poolel.

Kõike seda arvesse võttes on patriarhi ja presidendi mittekohutumine ikkagi viga. Eiramine ja boikott on väga harva edukas välispoliitika vahend. Olla kohal, teha häält, avaldada kasvõi eriarvamusi on igal juhul parem. Mittekohutajat, kohale tulemata jätjat pole lihtsalt olemas. Teiseks, Ilves on kõigi Eesti inimeste president. Ka nende president, kes austavad Vene õigeusu kirikut ja patriarh Kirillust. Ja paljude eestimaalaste tundeid tuleb arvesse võtta. Kolmandaks on Venemaa meie naaber, kellega peab suhtlema kasvõi tere tasemel.

Näib, et president Lennart Meri üleskutse on läinud kurtidele kõrvadele: Eesti välispoliitika mõelgu miljoni peaga, kuid kõnelgu ühe häälega. Kui president ja patriarh ei kohtu, kõlab see Eesti riigi ühisest noodist mööda. ●

REPLIIK

Nõuanne Ilmar Tomuskile

Annan Teile pealinna ühissõidukite igapäevase kasutajana hüva nõu. Lõpetage keeleinspektsiooni juhina see Narva umbkeelsete koolidirektorite jälitamine.

Samamoodi on mõttetu ajada taga mingi kioski venekeelse sildi autorit. See ei huvita kedagi, ei põhjusta kellelegi kahju. Sõitke parem kuu aega iga jumala päev Tallinna ühissõidukitega, esitage soovritele lihtlauselisi eestikeelseid küsimusi peatuste ja marsruutide kohta ning pärast seda, luban Teile, et saate ette kanda, et vähemalt pooled juhid kas ei saa Teist üldse aru, saavad aru osaliselt või vastavad küsimusele, mida Te ei ole esitanud. ●

Kadri Paas

Lk 10: Voldermar Kolga analüüsib erakondade psüühilisi häireid
Lk 11: Ülo Krigul võrrekselsete pealkirjade mõttest

U

UUDISED

ÕPPELAENU TAGASIMAKSMINE

Riigikogu võttis eile vastu seaduse, mis vabastab 2014. aastal algusest õppelaenu tagasimaksmise kohustusest vanemad, kes hooldavad sügava puudega last. Riigikogu sotsiaalkomisjo-

ni liikme Helmen Küti sõnul on ainult õiglane, kui riik kustutab õppelaenu inimestel, kes ei saa ise töötada, sest peavad hooldama oma sügava puudega last. **Delfi**

REAALI ERAKOOL SAI LOA

Haridus- ja teadusministeeriumi koolituslubade komisjon rahuldas eile RK Hariduse MTÜ koolitusloa taotluse, mis tähendab, et erakool võib eelolevast sügisest tööle asuda. **ERR**

Kirillus muutis õigeusu kiriku riigivõimu oluliseks osaks

Patriarh Kirilluse ajal on Vene õigeusu kirik muutunud Venemaal kõige tugevamaks valitsusväliseks organisatsiooniks, kellega võim peab arvestama.

Jaanus Piirsalu
 Moskva

Homme saabub Eestisse visiidile patriarh Kirillus – just nii tuleks tema nime siinsete õigeusklike sõnul eesti keeles kirjutada –, kelle ajal on vene õigeusu kirik muutunud ühiskonnas oluliselt aktiivsemaks, suurendanud oma rikkust ja hakanud tegema varjamatut koostööd võimudega, täites Kremli jaoks olulist rolli nii sise- kui ka välispoliitikas.

Venemaa president Vladimir Putin on korduvalt öelnud, et peab õigeusu kirikut „vene maailma” ühtsuse sümboliks. „Vene võimude jaoks on õigeusu kirik alati olnud oma tegevuse, oma olemasolu põhjendamise vahend,” ütles Venemaa teaduste akadeemia religiooniuuringute keskuse juhtivteadur Pavel Lunkin.

Kui eelmine patriarh Aleksius II hoidis kirikut võimust

teadlikult mõnevõrra kaugemal, siis Kirilluse poliitikal on tugevad sidemed riigiga. Mõnikord on juba raske aru saada, kus lõppeb kirik ja algab riik. Alles äsja tekitas kriitikat tõsiasi, et Kirillus ja tema suur saatjaskond kasutas kevadel Hiinas visiidil käies Kremli lennusalga lennukit, mis ametlikult peaks sõidutama üksnes riigi kõrgemat juhtkonda.

Kirilluse valitsemisega nimetatakse ka õigeusu kiriku uueks kuldajaks.

Sisepoliitiliselt teeb õigeusu kiriku Kremli jaoks oluliseks tema tugev vastuseis ühiskonna liberaalsemale vähemusele, kes nõuab Putini lahkumist. Skeem on iseenesest lihtne:

õigeusu kirik kutsub usklikke olema Putini poolt, kinnitab, et pole vaja teha revolutsiooni, ja süüdistab liberaale stiilis, et need toetavad Pussy Riotit ja venelaste allaheitlikkust. „Sellised stereotüübid on tänaseks väga edukalt loodud ja usklikke seas levitatud,” tunnistas Lunkin. „Kirillus hoiab Kremli meeleheaks õigeusu kirikut raudselt ohjes. Kui näiteks ilmusid välja võimalikud, kes toetasid avalikult õiglast valimisi, siis keelas kirik neil pressis esinemise.”

Vene võimud toetavad õigeusu kirikut ka välismaal, sest seda peetakse ülalmainitud „vene maailma” ühtehoidmiseks oluliseks. Kirikul on Vene välisministeeriumiga koostööleping, mis näeb muu hulgas ette, et kõik Vene saatkonnad peavad välismaal levitama Vene õigeusu kirjandust ja iga saatkonna juures peab olema õigeusu kirik või palvetamiskoht.

Kirik tahab olla võimu osa

Õigeusu teemat hästi valdava Moskva politoloogi Aleksei Makarkini sõnul tahab õigeusu kiriku juhtkond suurendada oma prestiiži lähedaste suhete kaudu võimuga ja võimalusega kasutada vajaduse korral Kremli administratiivressurssi. Õigeusu kirik kasutab edukalt ära asjaolu, et Vene riik funktsioneerib paljuski pigem mitteformaalsete tavade kui põhiseaduses määratud korra järgi. Kui lääne konfessioonid eriti ei taha, et neid riigivõimuga seostataks, siis Vene õigeusu kirik tahab olla selle võimu osa, märkis Makarkin.

Vene patriarhi Kirilluse juhitud õigeusu kirik

Kreml omalt poolt on Kirilluse tugeva toetuse eest õigeusu kirikule viimastel aastatel tasunud sellega, et on lubanud kirikul hõivata tugeva positsiooni üldhariduskoolides, kõrgkoolides ja sõjaväes, kus Venemaa esimese presidendi Boriss Jeltsini ajal järgiti piinlikult riigi ja religiooni lahususe põhimõtet. Samuti võeti paar aastat tagasi vastu seadus, mis tagastas õigeusu kirikule palju seni riigi käes olnud arhitektuurimälestisi, milles enamjaolt asuvad muuseumid ja muud ühiskondlikud asutused. Kõige selle tõttu on Kirilluse valitsemisega juba hakatud nimetama õigeusu kiriku uueks kuldajaks pärast 19. sajandit.

Kuigi õigeusu kiriku roll ühiskonnas on Kirilluse ajal kõvasti suurenenud, on see põhjustanud ka tuliseid vaidlusi, kas kirik peaks tegema riigiga nii tihedat koostööd. Peale selle kritiseeritakse Kirillust

KAITSEVÄE PEASTAABIL UUS ÜLEM

Kaitseminister Urmas Reinsalu vabastas kaitseväge juhataja kindralmajor Riho Terrace ettepanekul brigadikindral Peeter Hoppe kaitseväge peastaabi ülema ametist ja määras uueks pea-

staabi ülemaks mereväekapten Igor Schvede (pildil). Hoppe jätkab teenistust kaitseväge sõjalise esindaja ametikohal NATO operatsioonide väejuhatuses. **Delfi**

USA-ST LEITI EESTIS SÜNDINUD NATSIJUHI PÄEVIK

400-leheküljelise käsitsi kirjutatud päeviku autor on Reutersi andmeil Tallinnas sündinud natsijuht Alfred Rosenberg. Leid on oluline, sest päevik heidab uut valgust Kolmanda Reichi poliitika

seotud olulistele teemadele, vahendas uudisteagentuur NBC News, näiteks on juttu Nõukogude Liidu okupeerimisest ning plaanist tappa massiliselt juute ja idaeurooplasi. **Delfi**

Täna digilehes

- Kadumisoos metsiste elupaigad lähivad uuenduskuurile
- Hiina dissident: kõiki jälgiv USA käitub nagu Hiina

Kirik on üks suuremaid president Vladimir Putini toetajaid.

Foto: RIA Novosti/Scanpix

kõvasti kiriku juhtkonna silmnähtava rikastumise pärast. Vene õigeusu kirikus on juba 16. sajandist saadik vaieldud selle üle, kas kirik peab äratama austust ja olema seetõttu ka rikas või peab kirik olema askeetlik ja eelkõige ühiskonna vaimne tugi. Kirillus pooldab silmanähtavalt esimest seisukohta.

Rikkad kirikujuhid

Pavel Lunkin ütles, et Vene õigeusu kirik on sisuliselt kaheks jagunenud: on Moskva patriarhaadi ja piiskopkondade juhtkonnad ning peamiselt maapiirkondade vaene vaimulikkond, kes omavahel sisuliselt kokku ei puutu. Ka patriarh Aleksius II ajal oli õigeusu kirik rikas, aga see polnud nii nähtav. Kirilluse ajal on hakatud kiriku juurde looma väga suure eelarvega fonde, mida rahastavad riigikorporatsioonid ja rikkad eraettevõtjad. Üks neist on Grig-

Kremli jaoks on oluline kiriku vastuseis neile, kes tahavad Putini lahkumist.

ori Bogoslovi nimeline fond, mille n-ö liikmemaks ettevõtjatele on Vene meedia andmeil 50 miljonit dollarit. „Kirilluse auks tuleb öelda, et kui kiriku esindajad kogusid varemgi rikastelt ärimestelt kirikute taastamiseks raha, aga osa sellest kadus jumal teab kuhu, siis Kirilluse ajal on seda raha hakatud koondama ja selle kasutamist kontrollima,” selgitas Lunkin.

Kirikut kui rikka juhtkonnaga institutsiooni võidakse Venemaal mitte sallida nende kallite sportautode, mitte just eriti kristliku eluviisi ja skandaalide tõttu, kuid küsitlused näitavad, et ligi 70% Venemaa elanikke peab end õigeusklikeks või austab neid traditsioone. See on 100 miljonit inimest. Kuid just nende pärast peab kirik üha tõsisemalt võitlema, sest järjest rohkem inimesi mõistab, et ka mõnda muusse kirikusse kuuludes on võimalik jääda venelaseks. ●

Ristimine pole enam nii lihtne

Usuteemadest on Vene õigeusu kiriku usklikke seas viimasel ajal kirgi kütnud patriarh Kirilluse käsk, et enne ristimist tuleb nõuda kaheteesi. Kahetees on enam-vähem sama mis luteri kiriku leer.

Varem sellist asja, et enne ristimist tuleb usu aluseid õppida ja teada, õigeusu kirikus üldiselt ei nõutud. Paljusid lihtsaid usklikke on Kirilluse nõudmine ärritanud. Näiteks vihastas inimesi, et laste ristimisel on hakatud ristivanemalt nõudma tunnistusi, et nad on kaheteesi läbinud. „Inimesed harjusid Nõukogude ajal ja 1990–2000-ndatel, et nad võivad uskuda, kuidas tahavad ja kirik toimetab kuskil kaugel üleväl ega sekku nende usku,” põhjendas Lunkin.

Riigiportaali kuvas 18 abiturendile valed eksamipunktid

Kuigi probleem lahendati paari tunniga, ei teavitanud eksamikeskus noori õigetest tulemustest.

Piia Puuraid

piia.puuraid @epl.ee

Nii rõõmustas esialgu oma matemaatikaeksami tulemuse üle Vastseliina gümnaasiumi abiturient Laura Kivilo. „Mulle vaatasid eesti.ee keskkonnast vastu uskumatud 102 punkti ja ma sain kohe aru, et see ei saa tösi olla,” ütles ta ja lisas, et sai hiljem teada, et tegelik punktisumma oli 70. Kui Kivilole oli kohe selge, et tegemist on vale punktisummaga, siis Lasnamäe üldgümnaasiumi abiturientidele Jaan Sõunile tundus tulemus esialgu õige. „Alguses sain 99 punkti ja olin väga õnnelik, paar päeva hiljem oli tulemus aga 70. Keegi oleks võinud helistada ja vabandadagi, aga ei midagi,” ütles ta.

Riigiportaal näitas matemaatikaeksami valet tulemust lausa 18 noorele. Innove eksamikeskuse juhataja Aime Püüa ütles, et enne 20. juunit eksaminandideni jõudvad tulemused on esialgsed ja nii tuleb neisse ka suhtuda. Püüa sõnul oli tegemist süsteemi eksitusega ning kõikide eksamitegijate tulemused said veel kord kontrollitud ja nüüdseks peaks kõikidel ka õige punktisumma teada olema. Taolist viga pole tema sõnul varem ette tulnud.

Andmebaas on uus

Ühtegi abiturenti tulemuste muutumisest ei teavitatud, kuna see puudutas kõigest 18 inimest ja oli üleval ainult mõni tund. „Eksamitulemuste sisestamisel töötame uue andmebaasiga, mis võeti kasutusse eelmisest aastast. Ehkki andmebaas on eelnevalt väga põhjalikult testitud, on eba realistlik arvata, et üldse mingeid viperusi ette ei tule,” rääkis Püüa. ●

Reede, 14. juuni

- 18 degustatsioonid ja kontserdid galeriides ja kohvikutes.
- 21 veinipidu kuursalis. Rahvusvaheline all-star band CALLE Y SABOR

Laupäev, 15. juuni

- 12-18 veinikonkurss promenaadil, kus publik valib välja parima Itaalia valge ja punase veini, Chianti Classico ning vahuveini Prosecco.
- Maalehe ja Veinivilla koduveinikonkursi finaali.
- Veiniloss piiskopilinnuses.
- 21 veinipidu kuursalis. Ansambel Svjata Vatra.

Pühapäev, 16. juuni

- 12-15 veinide ja suupistete müük promenaadil.
- www.haapsalu.ee

Valitsus: ülekaaluline ja muretu

Peaminister Andrus Ansip (vasakul), president Toomas Hendrik Ilves (keskel) ja IRL-i esimees Urmas Reinsalu (ees paremal) avaldavad arvamust

Foto: Andres Putting

Ansip: Kalle Pallingu kõnesid kuulati pealt

Peaminister Andrus Ansip sõnul kuulati eelmisel aastal pealt riigikogu Reformierakonna fraktsiooni liikme Kalle Pallingu telefoni, loeti tema meile ja jälitati teda. Seda kõike kaheksa korda süüdi mõistetud metsavarga kaebuse peale.

„Uuriti, kahtlustati, tiražeeriti igasugu kahtlustusi. Kahtlustuste kontrollimiseks kasutati igasuguseid meetodeid, sealhulgas näiteks kuulati ühe riigikogu liikme kõnesid pealt, 20 päeva jooksul loeti tema kirjad läbi, mis praeguses kontekstis on väga aktuaalne teema, kahe päeva jooksul teda jälitati füüsiliselt, tehti temast videofilme, fotograferiti ja millega see kõik lõppes? Kahtlustustel polnud alust,“ ütles Ansip eile. Tema sõnul oli kõnealune riigikogu liige Kalle Palling.

Ansip pani pahaks, et muidu üsna üksikasjalik Reformierakonna rahastamise kriminaalasja lõpetamise määrus ei käsitlenud pikemalt seda, mis meetoditega Pallingut uuriti.

Kalle Pallingule esitati eelmisel aastal Reformierakonna ebaseadusliku rahastamise uurimise kriminaalasjas kahtlustus erakonna ebaseaduslikus rahastamises ja pistise võtmises. Kriminaalasi lõppes ja süüdistust Pallingule ega kellelegi teisele ei esitatud. **• Vahur Koorits**

President tunneb rahva privaatsuse pärast muret

President Toomas Hendrik Ilves ütles oma kodulehel avaldatud intervjuus ERR-i uudisteportaalile, et USA veebivõitlus terrorismiga on läinud liiga kaugele ja kahjustab liigselt tavakodanike privaatsust. Ühtlasi leiab ta, et Suurest Vennast rohkem tuleks muretseda Suure Andmekogu ja pärast.

President kinnitas, et on tõesti mures, lugedes väiteid, mis lubavad järeldada, et Eesti ja teiste Euroopa Liidu kodanike privaatsus võiks olla riivatud. Ühtlasi rahustab Ilves Eesti elanikke, et „Eesti on ainus riik Euroopas ja tõenäoliselt ka maailmas, mis pakub kõigile üle 16-aastastele elanikele võimalust suhelda omavahel krüpteeritud. Seda Eesti ID-kaardiga X-tee andmevahetussüsteemi kaudu.“

Ilvese sõnul tähendab see mõistagi, et sidepidamine on pisut tülikam, aga kui elad ebaturvalises keskkonnas, milleks küberruum on viimastel aastatel muutunud, siis tuleb omaenda turvalisuse hoidmiseks rohkem teha. **• Delfi**

Analüüs

Kärt Anvelt
vanemtoimetaja

Valitsusliit on mugavustsoonis, kus tõblemist pole, kuid ka põhimõtetelises küsimustes kokkuleppele ei jõuta.

Praegust valitsust võib kujundlikult võrrelda kergelt ülekaalulise kodanikuga, kes kehalistesse harjutustesse ja toitumisse jälgimisse eriti ei panusta. Kes elab pigem mugavat oleskelu, uskudes, et neerud, kopsud, maks, liigesed, süda ja aju tulevad ise toime. Ei nähta – või ei taheta näha –, et kõik on üks tervik.

Ollakse muretud, sest teatakse, et teisel koalitsioonipartneril pole kuhugi minna – 101 piires oskavad kõik

Ollakse muretud, sest teatakse, et koalitsioonipartneril pole kuhugi minna.

arvutada. Ühiseks eesmärgiks pole suured sihid – haldusreform, koolivõrgu korrastamine ning sealt tulenevalt presidendil üldine üleskutse „Tee me Eesti korda!“. Tundub, et ainus mure on mitte minna ajalukku näiteks Estonian Airi sulgemise või omavalitsuste liitmiseks.

Omavahel on valitsus aga kenasti kokku töötanud ja seega on rumalus rääkida kriisist

või lagunemisest. Vaatamata sellele, et nii mõneski olulises asjas on Reformierakond ning Isamaa ja Res Publica Liit eriarvamusel.

Laias laastus võib probleemistiku jagada kaheks.

1. Haldusreformi valdkond
IRL-i jaoks on murettekitav peaminister Andrus Ansipi sõnum, et kuna tegemist on tema viimase valitsusajaga, siis midagi konkreetset enam ei tehta. Ometi on otsused – ka need, mis pole väga populaarsed – vaja teha täna. Eelkõige taandub kõik haldusreformile, mille jõuga tegemise vastu on lisaks Ansipile ka enamik Reformierakonnast.

„Haldusreform tundub olevat tegijate probleem, sest kui asjaga tegeleks võimekam seltskond, saaks ka tehtud. Kui saaks arutada ja kuulata, mida partner räägib. Kui ei toetata vägisi liitmist, olgu, pakkuge siis mingeid uusi mõtteid, teeme koos,“ kritiseerib Reformierakond IRL-i

regionaalministrit, kes oravate hinnangul haldusreformist punktivõitu tahab.

„Reformierakonda, kellel on palju omavalitsusjuhte, huvitab omavalitsuse tasand küll, aga nad on unustanud, et seal taga on tulumaksu maksvad inimesed, kes tahavad paremat teenust. Kogu konflikti olemuslik probleem taandub omavalitsusvõimekuse ja autonoomia peale. Vaja on riiki

sekkumist autonoomiasse,“ ründab omalt poolt IRL.

Haldusreformi, mille üks osa on ka haridus, koolivõrgu korrastamine, sotsiaalsand, saab edukalt teha ainult siis, kui valitsus on sama üksmeelne kui kriisi ajal, mil eelarvaukude lappimiseks kärbiti omavalitsuste tulubaasi. Siis polnud juttu, et las omavalitsused otsustavad. Nii on aga praegu haldusreformi puhul.

Aga on ka suure reformi näide: endisel justiitsministril Kristen Michalil õnnestus veidi rohkem kui aastaga teha avaliku teenistuse reform, millele oli avalikus sektoris väga suur vastuseis.

Kõige hullem konflikt kahe erakonna vahel on praegu põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse tõttu. IRL leiab, et suurema ja kindlama õpetajate palgatõusu nimel tuleb riigil sekkuda omavalitsuste iseseisustamisse. Reformierakonna hinnangul

peavad aga omavalitsused ise otsustama, kuidas riigi antud raha suunata. Kui seadust vastu ei võeta, ei pruugi 2014. aastaks planeeritud palgatõus nii suur olla.

2. Demokraatia valdkond
IRL-i jaoks on põhimõtteline küsimus ka avatud nimekirjad, „sest siis arvestaks meie valimissüsteem 100% valijate tahet osas, kes mandaadi saavad“. Samal seisukohal on nii sotsiaaldemokraadid kui ka rahvakogu.

Nii mõneski olulises asjas on Isamaa ja Res Publica Liit Reformierakonnaga eri meelt.

Reformierakond ja Keskerakond sooviks riigikokku lasta peakontori soositud inimesi. Nii põhimõtteline see küsimus ilmselt IRL-i jaoks siiski pole, sest näiteks Mart Nutt on Ees-

Vaja on prioriteetidid paika panna

Tegelikult näibki Eesti valitsus pärast kaheaastast koos olemist väsinuna.

Ka 2007. aasta riigikogu valimiste järel kokku tulnud kolmikliit sattus suurde sisemisse kriisi täpselt kaks aastat hiljem. Toona päästis valitsuse populismi langemast sotsiaaldemokraatide lahkumine ning majanduskriis, mis nõudis otsuseid.

Praegu oleks valitsusel tark

maha istuda, vaielda ning seejärel uued prioriteetidid paika panna. Rääkida selgeks ka Reformierakonda häiriv IRL-i mehaaniline poliitika Excelli tabeli tarbeks – olgu siis tegemist võlast vabaks eelnõu või maamaksuvabastusega. Nagu oravad viitavad, lõikab just see koalitsioonile kõige valusamalt sisse, sest poliitika on maraton, mitte sprint, ning punktivõitu asemel tuleb keskenduda

perspektiivikamatele aspektidele. Siin ongi paslik tõlkida Mart Laari kirja: „Leppige kokku ja tehke need poliitilised otsused!“ Sama ütles ka president Toomas Hendrik Ilves omavalitsuse ja regionaalarengu ümarlaval: „Ootan, ja ka kõik omavalitsusjuhid ootavad valitsuselt selgeid sõnumeid, kuidas ja millisel kujul haldusreformiga edasi minnakse.“

Teeseadus on auklike tänavate vastu leebe

Maksimaalne trahv

tänavaaugu parandamata jätmise eest on linnale kuni 6400 eurot.

Urmas Jaagant

urmas.jaagant@epl.ee

Aprillis, kui meedia ei rääkinud paljust muust kui Tallinna tänavaaukudest, otsustas maanteeamet tänavate seisukorda kontrollida. Tulemus ei raba – kontrollitud tänavailõigud ei vasta nõuetele. Mis aga rabab, on teeseaduse leebus katkiste tänavate vastu.

Maanteeamet kontrollis kõigest kuue Tallinna tänavaloike: Paldiski maantee, Mustamäe tee ning Koskla, Majaka, Mahtra ja Saare tänav. Paldiski maanteel keskenduti peamiselt pikiroobaste sügavuse mõõtmisele. Teise seisunditaseme teel, kuhu liigitub ka Paldiski maantee, tohib roopa sügavus olla kuni 30 mm. Kontrollijad leidsid aga kohti, kus roopad olid isegi 46 mm sügavad ja ka tähistamata. Samuti mõõtis maanteeamet tänavaauke ning leidis mitu teeseaduse lubatust suuremat. Ka need polnud tähistatud.

Tehti ettekirjutused

Ülalkirjeldatud rikkumiste eest on Tallinna linn saanud ettekirjutused: suurema roopa sügavusega teelõigud tuli märkidega tähistada 6. maiks, Paldiski maantee roopad likvi-

deerida 30. septembriks, Mustamäe teel Sääse bussipeatuses asuv roobas likvideerida 31. juuliks ning Majaka tänavasõidurajad tähistada 30. maiks.

Aga mis saab juhul, kui Tallinn ettekirjutusi ei täida? Siis võib maanteeamet rakendada sunniraha, mille ülemäär on ühel korral 2000 eurot ning kokku 6400 eurot ühe ja sama kohustuse täitmisele sundimiseks. Seega näiteks Paldiski maantee roobaste parandamata jätmise eest võib 489 miljoni euro suuruse eelarvega Tallinn trahvi saada maksimaalselt 6400 eurot.

Pikk diskussioon

Tallinna kommunaalamet on pidanud majandusministriumiga aastaid diskussiooni teeseaduse muutmise üle, et muudetaks teede seisundinõudeid. Lisaks leiab linn, et teedel polegi võimalik üht või teist probleemi mõõta, kuna metoodika mitmel juhul puudub. Seega on mõõtmistulemused kommunaalameti arvates puhtalt statistilised.

Ühe õuealalt leitud augu puhul tõlgendab linn seadust huvitavalt.

Teatavasti ei või õuealal sõita kiiremini kui 20 km/h. Märk, mis piirab sõidukiiruse 30 km/h või alla selle, viitab ohtlikule teelõigule, millel hoiatusmärgid või teemärgised võivad puududa. Seega pole vaja ka õuealal asuvaid ohte täiendavalt märgistada. ●

Sõpruse puiesteel Siili peatuses on tänav väga halvas seisukorras ja selliseid kohti on pealinnas palju.

Foto: Rauno Volmar

KOMMENTAARID

Linn on ükskõikne

Arto Aas

riigikogu majanduskomisjoni liige, Reformierakond

Tallinna tänavate nukker seisukord ei sõltu seadustest ja trahvidest, vaid valitseva linnavõimu ükskõiksusest teede rahastamisel. Kuidas teisiti mõista teeremondi üha väiksemat rahastamist linnaeelarvest? Prioriteedid on valed ja tegeletakse lühiajaliste populist-

like teemadega. Seetõttu ei usu, et maanteeameti tänuväärne töö kahjuks midagi linnahärrade mõtlemises muudab.

Riik on kohalike teede rahastamist viimasel paaril aastal oluliselt kasvatanud, küllap sellest lisarahast suudab Tallinn ka trahvid tasuda. Iseenesest olen nõus, et teede seisukord sõltub rahastamise kõrval ka hangete korraldamise kvaliteedist, projektide tehnilisest kvaliteedist ja järelevalvest. Paraku ei ole linnasüsteemis siin viimasel kümnel aastal eriliisi arenguid olnud. Maanteeameti uus juhtkond aga tahab ka sisulise poole kvaliteediga edasi minna ning selles tuleb neid toetada.

Vaja on tõsist muutust

Lembit Kaljuvee

riigikogu demokraatide ühenduse liige

Eesti maantee, teede, tänavate projekteerimise, ehitamise, remontimise, rahastamise ja kogu haldamise tänane süsteem

vajab tõsist muutmist. Üks 50 aastane epohh on oma aja ära elanud, vajame uusi insener-tehnilisi norme ja standardeid, administreerimist ja rahastamise reegleid.

Tänases olukorras ei aita mingid trahvid, teede olukord käib allamäge.

Olen sel teemal tõsiselt vestelnud koalitsiooni juhtivate tegelastega, väike lootus on, et võetakse midagi tõsist ette. Räägin seda kui diplomeeritud, pikaajaliste praktiliste ehituskogemustega insener, ehitus- ning tööstusjuht.

Uus majandusportaal on nüüd avatud!

Ärileht.ee annab nõu ja aitab otsustada

Kasulik lugemine ettevõtjale ja tarbijale:

- Uudised, arvamuslood, börsiinfo.
- Ekspertide nõuanded, hinnaülevaated, intervjuud.

ärileht.ee

www.ärileht.ee

Kõik ühest kohast.

Noore mehe taak on tagasimakse ostmata jäänud korteri laenu eest

Korteri ostmine jäi mehel katki, kuid pank nõuab arendajale üle kantud raha temalt nüüd tagasi.

Kadri Ibrus
kadri.ibrus@epl.ee

Töotu noormees Ermo Kosk istub oma ema kodus Sindi põldude vahel köögilaua taga ja hoiab pead käte vahel. Tal pole enam tema noort perekonda, tööd ega kodu, mida perekond viie aasta eest optimistlikult soetada üritas. „Siis tundus see hea pakkumine, arendaja lubas ise laenule tagatise organiseerida ja pangaga oli neil omavahel juba kokkulepe olemas,” meenutab Kosk. „Mina pidin lihtsalt alla kirjutama.”

Kokkulepe seisnes selles, et arendaja Ülo Uibos oma firmaga OÜ Lõuna Kinnisvaraarendus pakkus Kosele väikest ühetoalist korterit Sindis ühes nende firma renoveeritavas majas. Nordea pank oli valmis laenu andma.

Kokkulepe sõlmitigi 2008. aasta juulis notar Marje Jürioja juures. Sellega kohustus ostja kolme päeva jooksul tasuma 309 000 krooni OÜ Lõuna Kinnisvaraarendus arvele. 60 000 oli Kosk juba sularahas ära tasunud ja 91 000 krooni pidi tasutama pärast asjaõiguslepingu sõlmimist. Raha pidi tulema laenulepinguga Nordea pangast, kes oli tehingus hüpoteegipidajaks. Kokkuleppe kohaselt tuli sõlmida ka omandi üleandmise kokkulepe ja asjaõigusleping veidi hiljem, 2008. aasta detsembri lõpuks – samaks ajaks kohustus müüja lõpetama korteris renoveerimistööd. Kirjas oli ka punkt, et Kosel on õigus tehingust taganeda.

Laen on ju võetud

Kosk hakkas pärast kokkulepet kohe ka laenu tagasi maksma. Kuni ühel päeval selgus, et arendaja jäi omadega jänni ja kõik tööd peatati. Peale selle tuli Sindi linnavalitsusest otsus, et mitteilurume ei õnnestu eluruumideks ümber vormistada, mida pidi esialgse lepingu kohaselt tehtama. Kosk otsustas seetõttu kasutada oma õigust tehingust taganeda ja vormistas notar Jürioja juures taganemisavalduse. Tolal arvas Kosk, et sellega ongi asi tema jaoks lõppenud – ta loobus korterist. Ka Kose öde Ave Kuut selgitab, et nemad said esialgsest tehingust aru, et tegu on sisuliselt broneerimislepinguga – millegagi, millest neil oli veel võimalik taanduda ja samal ajal loobuda ka laenust.

Teised osapooled asja päris samamoodi ei näe. Nimelt nüüd, viis aastat hiljem on pank andnud Kose vastu Pärnu maakohustusse hagi ja nõuab

Ermo Kosk ei suuda uskuda, et pank tema käest saamata jäänud korteri eest veel raha nõuab. Arendaja, kes laenuraha endale sai, seda tagasi maksta ei jakska.

Ostja sai lepingust aru, et tegemist on broneeringuga, millest saab taganeda.

kohtu kaudu 14 517 eurot. „Nordea pank ja Ermo Kosk on sõlminud laenulepingu. Pank maksis laenu summas 20 132 eurot välja Ermo Kose kontole. Pärast laenulepingu sõlmimist sõlmis Ermo Kosk arendajaga ostu-müügilepingu. Samas andis klient pangale korralduse, mille alusel pank kohustus kandma kliendi kontolt arendaja kontole 309 000 krooni. Pank on käitunud kliendi korralduse kohaselt,” kommenteeris panga kom-

munikatsioonijuht Jane-Liina Liiv. „Kliendi poolt sõlmitud, kuid kahjuks ebaõnnestunud müügitehing ei vabasta teda aga laenulepingu täitmise kohustusest.” Pank ei esitanud tema sõnul hagi arendaja vastu, sest tema vastu pangal nõuet pole.

„Ma ei saa aru, miks pank kohe täissumma üle kandis,” mõtiskleb Kosk selle üle, et pank kandis summa kohe tema kontolt müüja kontole. Öde-venda leiavad, et pank tegutses liiga riskantselt ja raha oleks võinud ostu realiseerumiseni panna näiteks notari deposiiti. „Selle tehinguga tehti vaid märke kinnistusraamatusse ostu eesõiguse kinnitamiseks ja pandi kirja ostu tingimused. Ostu-

müügileping võib kanda ükskõik mis nime, kuid kui selle sisu on seadusega vastuolus, on selle sisu tühine,” leidis Kuut. Pank leiab, et Kosk oleks siis ise pidanud ostjana müügilepingus raha ülekandmise teistmoodi kokku leppima – nemad täitsid ainult Kose korraldust.

„Peaaegu kõik lepingud sisaldavad riskifaktorit ning paraku ei saa täielikult välistada mõne tehingus osaleja poolset lepingu rikkumist,” vastas riskantse lepingu tolal kinnitanud notar Marje Jürioja küsimusele, kas tema arvates olid kõigi osapoolte kohustused lepingus selgelt paigas.

Õigusabi ei saanud

Nüüd on Kosk kohtus vastamisi Nordea pangaga. Töötul noormehel pole võimalik endale isegi advokaati abiks võtta. Kuigi kohtult sai palutud riigi tasuta õigusabi, ei ole Pärnu maakohus seda taotlust rahuldanud – see olevat puudulikult esitatud. Paari nädala tagusel eelistungil leidis kohus, et Kosel tasuks anda sisse oma hagi arendaja vastu, ja soovitas selleks uuesti õigusabi taotluse esitada.

Arendaja vastu hagi esitada oleks aga lootusetu üritus, tunnistab arendaja Ülo Uibos ise ausalt. Temalt ei ole enam midagi võtta. „Ma jooksin kõige kinni ja kaotasin kõik, üle kahesaja objekti, kõik oma seitse-kaheksa firmat. See on

Korter, mille omanikuks Kosk ei saanudki, asub selle maja teisel korrusel.

Fotod: Priit Simson

minu jaoks tragöödia, kaotasin kogu oma elutöö,” rääkis Antsla kanti maale eraklusse tõmbunud Uibos. „Ei ole juriidiliselt mõtet minu vastu minna.” Kui tema vastu on hagi algatatud, ei ole ta kohtusse kohalegi läinud ja otsused on tehtud tagaselja – midagi tal maksta nagunii ei ole.

Uibose sõnutsi nõudsid pangad vahetult enne kriisi lühiajalisi lepinguid ja isiklike lisatagatise. Kui siis pangad ei tahtnud enam inimestele laenu anda, ei olnud tal enam ostjaid ja kõik jooksis kinni. „Müüsin maha ka kõik oma isikliku vara, kõik

perekonna majad ja korterid. Nüüd ei ole mul enam midagi, elan siin metsas,” ütles ta ja ühtlasi kahetses seda, mis juhtus Kose ja teiste samas olukorras olnutega.

Mullu sügisel leidis riigikohus, et pangad on kohustatud enne laenu andmist erapoolelt hindama, kas see võib tekitada laenuvõtjale olulisi raskusi ja majanduslikult kahjulikke tagajärgi. Ja kui vastutustundliku laenamise põhimõtet rikutakse, võib laenuvõtja nõuda ka sellega tekitatud kahju hüvitamist – selleks saab teha tasaarvestuse panga enda nõut summaga. ●

Notar: miks ta end ei kaitsnud?

Notar Marje Jürioja tõdes, et on kinnitanud Ermo Kose müügilepingust taganemise avalduse. „Kahjuks puuduvad mul andmed, kas ta on esitanud kohtusse hagi taganemise õiguspäraseks tunnistamiseks ja müüjalt lepingurikkumise tõttu tekitatud kahju väljanõudmiseks,” vastas notar Eesti Päevalehe küsimusele ja sai lehe käest teada, et Kosk ei ole seda teinud. „Tore oleks olnud, kui notar oleks tagasiastumistehingu puhul öelnud, mida Ermo järgmiseks tegema oleks pidanud. Seda aga

ei tehtud ja tal endal sellealased teadmised ja kogemused puuduvad,” kahetses nüüd notari tagantjärele selgitust kuuldes öde Ave Kuut.

Notar imestas edasi: „Jääb arusaamatuks, miks Kosk ei ole kasutanud seadusest tulenevaid võimalusi oma õiguste kaitseks ja müüja osas ka ei ole algatatud pankrotimenetlust. Kinnistusraamatu kannete järgi on näha, et ajal, mil Kosk tegi taganemisavalduse, oli müüjal alles veel nimetatud korteriomand ja ka teisi kinnisasju,” kirjutas notar.

MUST MÜÜK

NELJAPÄEVAST ESMASPÄEVANI
13.-17. juuni 2013
kogu kaup käibemaksu võrra soodsamalt!

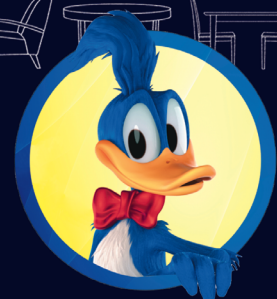

asko.ee

Sellel nädalavahetusel on kõik Asko ja Sotka kauplused
kauem avatud 10–18!

●●● **Eesti Päevaleht**

Kiirematele diivaniostjatele Eesti Päevalehe digileht
kuuks ajaks tasuta!

SOTKA

sotka.ee

Uhked punahirved laiendavad Eestis jõudsalt oma leviala

Mõnes Lõuna-Eesti osas on tulnud hirvede arvukuse kasvu ohjeldamiseks neid rohkem küttida.

Ulvar Käärt
ulvar.kaart@epl.ee

Keskonnaagentuuri ulukiseireosakonna äsja avaldatud nn ruutloenduse tulemused näitasid, et punahirvede asustihedus Mandri-Eestis järjest suureneb. Muidu eeskätt Saaremaa ja Hiiumaa asukatele tuntud hirved on jõudnud sisuliselt hõivata kogu lõunapiiri ja paikseks muutunud nii Viru- kui ka Jõgevamaal.

Punahirvede uurimise-ge tegelev Eesti maaülikooli doktorant Karli Ligi selgitas, et punahirved on hakanud viimastel aastatel jõudsalt Lõuna-Eesti metsades leviala laiendama tänu sellele, et Lätis on neid väga palju. Kui Eestis on punahirvede arv ületanud 3000 isendi piiri, siis lõunanaabrite juures loendatakse neid kümnete tuhandetega. „Kuna Lätis on neid palju rohkem, siis lükavad nad aasta-aastalt oma leviala piiri aina põhja poole,” märkis Ligi.

Kui Lääne-Virumaale tekkinud hirveasurkonnad on arvatavasti alguse saanud kunagi seal kandis tegutsenud kasvandusest välja pääsenud loomadest, siis Jõgevamaale Puurmani kanti tekkinud mõnekümnepealisele püsi- asurkonnale on Ligi arvates aluse pannud lõuna poolt sisse rännanud hirved.

Eesti mandriosa kõige suurem hirvepopulatsioon on tekkinud Pärnumaal Tihemetsa

hirved nii elupaiga- kui ka toidukonkurendina põtru välja tõrjuda, paljuski müüdik. „Jahi ajal tulevad ühest metsakvartalist välja nii hirved kui ka põdrad – selles mõttes ma probleemi ei näe,” ütles ta.

Hirved kohanevad hästi

Kui pikka aega lasti Tihemetsa kandis aastast ainult mõni üksik hirv, siis viimastel aastatel on nende arvukuse kasvu pidurdamiseks küttimist suurendatud 15 loomani. Hirvede arvukuse ohjeldamist peetakse vajalikuks, sest nad võivad hakata kahjustama metsanoorendikke ja rüüstama kartuli- ja viljapõlde.

Karli Ligi viitas, et kui praegu lõhuvad hirved silorulle üksnes Saare- ja Hiiumaal, siis liigi arvukamaks muutudes on sama oodata ka mandril. „Kuna tegu on väga hästi kohastuva liigiga, siis mingil hetkel võivad nad kindlasti üle kogu Eesti levida, kuid sinnani on meil veel õnneks pikk tee minna,” tähendas ta. Praegust punahirvede võidukäiku Eestis võib pidada nende taastulekuks – punahirv oli tuhandeid aastaid tagasi siin looduslik asukas, kuid kadus kliima jähinemisega. ●

Hirvede eluala põhjapoolle nihkumise kiirus on üks kilomeeter aastas.

kandis. Kohaliku jahiseltsi juht Väino Lill märkis, et sel kevadel läks nende jahipiirkonnas loendustulemusena kirja ühtekokku 70 punahirve. „Talvel on meil ühe loomade toitumiskoha juures nähtud korraga 50 hirve,” sõnas Lill ja nimetas hirvede püüasustuse piiri põhjapoolle nihkumise kiiruseks üht kilomeetrit aastas.

Oma jahipiirkonna näitel pidas Lill juttu, nagu võiksid

Uhkete sarvedega hirvepullid on jahimeeste jaoks hinnatud trofeeloomad.

Foto: Remo Savisaar

Juurdekasv ei pidurdu, sest emasloomi ei kütita

Keskonnaameti jahinduse spetsialisti Jaan Ärmuse sõnul võib praegu punahirvede leviala piiriks pidada Matsalu ja Jõgeva vahele tõmmatud mõtetel joont.

„Ehk siis kui juba üle poole Eestist on nende all, siis tuleks

neid ka majandama hakata,” sõnas Ärmus.

Ärmuse arvates on punahirvede arvukuse suurenemine seotud paljuski sellega, et jahimehed eelistavad lasta eeskätt isasloomi, kes on meie sarvekandjate hulgas ühed hinnatumad tro-

feeloomad. „Järglasi toovad aga ju emasloomad ja sealt see arvukus tõusebki,” märkis ta, miks ka Saaremaal ja Hiiumaal pole suudetud arvukuse kasvu pidurdada. Saaremaal elab umbes 1700 ja Hiiumaal veidi alla 900 punahirve.

PÜHAJÄRVE

ARMASTUS

Otepää Suveteater
www.suveteater.ee

Osades:

Marika BARABANŠTIKOVA (Vanemuine)
Piret LAURIMAA (Endla)
Aarne SORO (Ugala)

F. Tuglase ainetel
Lavastaja: Tiit PALU
Kunstnik: Silver VAHTRE

ETENDUSED kell 20:00
Poslovitsa rannas
11., 12., 13., 18., 20., 21., 23., 24., 25., 28. juulil

Piletid eelmüügis
Piletilevis ja Piletimaailmas

TRIDENS 25 aastat KUKU 1182

Tallinn

Tallinna Kesklinna Valitsus

TEATAB

Tallinna Kesklinna Valitsus ja Tallinna Linnaplaneerimise Amet avalikustasid ajavahemikus **20.05-03.06.2013 Toom-Kuninga tn 30 ja Toom-Kuninga tn 32 kinnistute detailplaneeringu**. Nimetatud ajavahemikus käis detailplaneeringuga tutvumas kaks inimest. Avalikul väljapanekul laekus kohalikule omavalitsusele kaks kirjalikke ettepanekuid ja vastuväiteid sisaldavat pöördumist. Avaliku väljapaneku tulemusi tutvustav avalik arutelu viiakse läbi **9. juulil 2013 algusega kell 14.00** Tallinna Kesklinna Valitsuse saalis, (Nunne tn 18). Info telefonil 645 7217. Detailplaneeringu jooniste ja seletuskirjaga saab tutvuda Tallinna planeeringute registris aadressil (Internet Exploreri vahendusel) <http://tpr.tallinn.ee/tpr>

Mustamäe Linnaosa Valitsus

KUULUTAB VÄLJA

1. Linnaosa vanema 11.06.2013 korralduse 1-1/149 alusel läbirääkimistega pakkumise Tallinna linnale kuuluvate ehitiste pindade kasutusse andmiseks reklaami või teabe eksponeerimiseks alates 10.07.2013 järgmistel tingimustel:

1.1 Pinnad antakse kasutusse koht kindlalt ehitise pinnaga ühendatud välireklaamkandjate paigaldamiseks, mis võimaldavad eksponeerida seitse kaheküljelist plakatit mõöduga kuni 18 m² (3 x 6). Kui reklaamkandja asub täielikult haljasalal, siis peab olema tema jala kõrgus ehk reklaamtahvli alumise ääre kõrgus maapinnast kuni 3 meetrit ja reklaamkonstruktsiooni kõrgus maapinnast kuni 6 m.

1.2 Pinnad antakse kasutusse tervikobjektina järgmistele asukohtadele, skeemidega saab tutvuda Mustamäe Linnaosa Valitsuses A. H. Tammsaare tee 135, tuba 216.

1.2.1 Sõpruse pst 206 läheduses sõidutee ääres pinnaga kuni 18 m² (lisa 1);

1.2.2 Sõpruse pst 211 läheduses sõidutee ääres pinnaga kuni 18 m² (lisa 2);

1.2.3 Kadaka tee 140a läheduses pinnaga kuni 18 m² (lisa 3);

1.2.4 A. H. Tammsaare tee 145a läheduses sõidutee ääres pinnaga kuni 18 m² (lisa 4);

1.2.5 A. H. Tammsaare tee 59 läheduses sõidutee ääres pinnaga kuni 18 m² (lisa 5);

1.2.6 Mustamäe tee 86 läheduses sõidutee ääres pinnaga kuni 18 m² (lisa 6);

1.2.7 Sõpruse pst ja A. H. Tammsaare tee ristmiku läheduses pinnaga kuni 18 m² (lisa 7).

1.3 Pakkumise alghind tervikobjekti kohta on 805 (kaheksasada viis) eurot kalendrikuus.

1.4 Osalejatel esitada pakkumised hiljemalt 27.06.2013 kell 9.00 Mustamäe Linnaosa Valitsusele, A. H. Tammsaare tee 135 teenindussaal.

1.5 Täpsemad läbirääkimiste pakkumise tingimused on avaldatud Tallinna veebilehel http://www.tallinn.ee/est/ametliku_teated informatsioon telefonil 6457519.

Mustamäe Linnaosa Valitsus

AVALIKUSTAB

Linnaosa vanema 11.06.2013 korralduse nr 1-1/147 alusel kuulutada 10.06.2013 toimunud konkurs 9 reklaamkandja paigaldamiseks Mustamäe haldusterritooriumile nurjunuks seoses pakkumiste puudumisega.

Mustamäe Linnaosa Valitsus

AVALIKUSTAB

11.06.2013 toimunud eelläbirääkimistega pakkumiste konkursi tulemused:

A. H. Tammsaare tee 92 üürile andmiseks parkimisteenusega kauplemiseks laekus õigeaegselt 2 pakkumist, millest tingimustele vastas 2 pakkumist: OÜ Merkur ja OÜ Kõlakoda. Konkursi võitjaks tunnistati parima pakkumise teinud OÜ Kõlakoda. Võitjaga sõlmitakse üürileping alates 01.07.2013 kaheks aastaks, üürihinnaga 0,30 eurot/m² kalendrikuus.

VENE SÕJALENNUKID TIKKUSID SOOME ÕHURUUMI

Soome kaitseministeeriumi andmeil rikuti teisipäeva varahommikul Soome lahe kohal mõneks minutiks riigi õhuruumi. Peastaabi teatel tõusis õhku Soome hävitaja F-18 Hornet,

et Vene lennuk piiririkumisel tagasi sundida. Vene kaitseministeerium kinnitas, et teisipäeva hommikul oli lahe kohal tõesti kaks Vene pommitajat, kuid eitas õhuruumi rikkumist. **Delfi**

LUURESKANDAALI FIRMAD PALUVAD AVALIKUSTAMIST

Google, Facebook ja Microsoft palusid USA valitsuselt luba avalikustada turvapäringud, mida nad saavad kasutajate andmete jagamiseks. See samm astuti pärast USA valitsuse PRISM-i

programmi avalikustamist, millest selgus, et võimudel on otse- ne ligipääs üheksa suurema USA tehnoloogiaettevõtte serveritele. Google kinnitas, et väited ei pea paika. **ERR**

Kreeka ebaõnn: Gazpromi luhtunud moosimine viis rahvusliku telepildi

Ateena erastamiskavad kukuvad järjest läbi.

Teleuudiseid, mis sellest räägiksid, enam pole.

Raimo Poom

raimo.poom@epl.ee

„Kreeka rahvuslik televisioon kujutab endast eredat näidet läbipaistmatusest põimituna uskumatu pillamisega. See lõpeb nüüd!” teadustas Ateena valitsuse pressiesindaja Simos Kedikoglou teisipäeval.

Ootamatust otsusest rahatud avalikkus ei mõistnud kohe, et erinevalt eelmistest kordadest, kui Kreeka on lubanud reforme ja kärpeid ning need reaalselt vaikselt tegemata jätnud, pidas oeldu seekord paika. Sealse rahvusringhäälingu telepilt kadus sama päeva südaööks, eile polnud kreeklastel endistelt kanalitelt võimalik jälgida muud kui eetrisahinat.

Umbes 2600 Kreeka rahvusringhäälingu ehk ERT töötajat olid samast hetkest tööta. Vaikisid kolm riigisisest telekanalit, neli üleriigilist raadiojaama, mitu regionaalset raadio- kanalit ja sama korporatsiooni ülalpeetud rahvusvaheline kanal Kreeka Hääl.

Kedikoglou selgituste kohaselt hoiti plaani salajas ning otsustati see nii järsku

käiku lasta kartuses, et vihased riigipalgalised ajakirjanikud võivad tehnikat kahjustada. Tema sõnul tahab valitsus üksnes praegust ebaefektiivset ringhäälingut reformida. „Dieedikuuuri läbinud ERT versioon peaks hakkama tööle ehk juba mõne nädala pärast, kõige hiljem aga sügisest,” kinnitas Kedikoglou.

Kartus, et ERT töötajad – kellest umbes 600 on ajakirjanikud – saavad pahaseks, oli muidugi põhjendatud. Kreeka ajakirjanike ametiühing kuulutas tänasest alates välja üleriigilise ja määramata tähtsajaga streigi.

Ministritele pind silmas

Mõistagi on otsus seotud Kreeka valitsuse siiani toimivate avaliku sektori kärpeplaanidega. Aprillis lubas Kreeka valitsus tänavuse aasta lõpuks vähendada avaliku sektori töötajate arvu veel 15 000 inimese võrra. Kuid see, et kvoodi täitmise nimel langeb otsustav kirves ERT-le, pani siiski paljusid pahandama. Kaudselt võib vaba meedia pärast muretsejatel õigus olla, sest ajakirjandus on igal pool mujal kärpimise ja reformiplaanidega hädas olevatele ministritele selgelt pinnuks silmas.

Päris tõsiseid küsimusi esitati Kreeka juhtidele alles päev

Šokk otse-eetris: Kreeka rahvusringhäälingus ehk ERT-s saadi monitoride väljalülitamisest ja töökoha kadumisest teada otse režiipuldi taga.

Fotod: AFP, Reuters/Scanpix

enne ERT kinnipaneku otsust, sest Ateena valitsus seisab tõsisasja ees: kavandatud erastamisplaanid kukuvad kõige suurejoonelisemal moel läbi. Nimelt andis Venemaa hiiglaslik gaasimonopol esmaspäeval teada, et ei kavatse osta Kreeka riiklikku gaasifirmat DEPA. Ateenas kohal olnud Gazpromi juhi Aleksei Milleri sõnum

rabas Kreeka valitsuse jalust. Vastutasuks teistelt euroala liikmetelt ning rahvusvaheliselt valuutafondilt ehk IMF-ilt saadud hiigellaenude eest on Kreeka valitsus kohustatud erastama oma ebaefektiivsed riigifirmad. Riigivarade müük peaks aitama Kreekal oma ülepaisuvat riigivõlga natukenegi vähendada. Selle aasta riigieel-

arves arvestab Kreeka kokku 2,6 miljardit eurot erastamistulu. Kõik lootused eesmärgi täitmiseks sõltusid DEPA aktiivate müügist, kus ainus arvestatav huviline oli Gazprom.

Vene gaasigigant käis mõne kuu eest välja esialgse pakumise u 900 miljonit eurot. Kuigi Kreeka valitsus tegi Moskva energiabojaaridele veel

Ateenas nähakse erastamisfopaa süüd euroliidul

Ateenas arvatakse, et kurja juur on hoopis Brüsselis. On ju teada, et Euroopa Komisjonil on käimas suur Vene riikliku gaasifirma EL-i hinnapoliitika uurimine, ning Kreekas spekulieritakse tõsiselt, et Brüssel oleks DEPA müügitehingu peale nina kirtsutanud.

Kuid äkki läks kreeklastel veel hästi, sest peenemad niidid lasevad aimata, et Gazpromi loobumise taga võib olla ühe teise Vene firma suutmatuse saada enda kätte Kreeka gaasitorude põhivõrku. EL nõuab, et gaasitarinija ja riigi gaasitorude võrk ei kuuluks ühele ettevõttele. Kreeka valitsus üritab müüa ka sealset gaasitorude võrku ja selles protsessis arvatakse eelis olevat Aserbaidžani riiklikul energiafirmal SOCAR. Eelis aga olevat tal ühe vähetuntud Vene ettevõtte Sintez ees, millel arvatakse olevat lähedased suhted Gazpromiga.

mitu vastutulekut, otsustas Gazprom siiski ametlikku pakumust mitte esitada. „Meile ei antud piisavaid garantiisid, et DEPA rahaline seis ei muutu tehingu elluviimise ajaks halvemaks,” põhjendas Gazpromi avalike suhete juht Sergei Kuprijanov, tuues tõsiste probleemide näiteks kliendid, kes jätvavad arved tasumata. ●

esitleb

**Tanel Padar
Jalmar Vabarna
Ott Lepland**

esitavad

LUGUSID
**NAISTEST
JA MEESTEST**

FULL
HOUSE
AGENCY

7.06 Kuressaare Lossihoov

8.06 Haapsalu Piiskopilinnuse õu

9.06 Kõue mõisa aed

11.06 Tartu Hansa Hoov

12.06 Põlva Intsikurmu Laululava

14.06 Pärnu Ammende Villa aed

18.06 Viljandi Kaevumägi

19.06 Pirita Kloostri varemed

20.06 Rapla Laululava

Ürituse algus kell **20:00**
Piletid müügil **Piletilevis** ja kohapeal

a

ARVAMUS

VANDENÕUST

Muide, veel üks mitmeti tõlgendatav ajalooline seik on see, et kaitseminister Laar oli 2011. aastal just nimelt Eerik-Niiles Krossi pulmas, kui kaitseministeeriumi ründas relvastatud Karen Drambjan, kes ise salapäraseks jäänud tulevahetuses hukkus. KESKNÄDAL

TUNTUD NÄGUDEST

Mees supermarketis tuli minu juurde ja ütles: „Ilmselt olete seda varemgi kuulnud, aga kas te teate, et meenutate nii väga Rein Rauda?”

KIRJANIK REIN RAUD, TWITTER

KIIRUSKAAMERATEST

Valminud on eelnõu, mis võimaldab aasta lõpust määrata kiiruskaamerate abil tuvastatud rikkumiste eest trahvi ka mujal kui Eestis registreeritud sõidukite juhtidele. Andmevahetuse süsteem luuakse Euroopa-üleselt, mis tähendab, et ka Eesti numbrimärgiga autod ei pääse mujal EL-is enam trahvist.

TOIMETAJA PRIIT LUTS, ERR

VESTLUS KÜLALISTEGA ühest maailma suletumast riigist

Põhja-Korea ministri jahil

Priit Simson

arvamustoimetaja

Põhja-Korea transpordiminister on Eestis! Püüa temaga rääkida. Muidugi püüan, endalgi tekib hasart.

Eesti majandusministeerium ei tea stalinistlikku poliitikat harrastava maa transpordiministrist õieti midagi, lähim Põhja-Korea saatkond Stockholmis on ministri visiidi kuulnud veel vähem. Sõidan Swissoteli, kus toimub raudteede koostööorganisatsiooni (OSJD) konverents. Internetiluure ei anna piisavat aimu, kes on kes.

Jalutan mehe juurde, kes istub puhkepausi ajal Põhja-Korea lipu taga, rinnas punane märk, millel on maa kaks varasemat juhti Kim Il-Sung ja Kim Jong-il. Idealiseeritud portreed umbes nagu Leninist ja Marxist. Kas te olete minister Zon Kil Su, küsin inglise keeles. „Jah.” Hetk hiljem selgub, et vestlus läheb edasi vene keeles. Olen isegi üllatunud, et ministril niisama istuda lastakse.

Mis on siin teie eesmärk? „Teate, see on üldine organisatsioon... Meie kohus on siin olla.” Saan teada, et vestlus-

kaaslane on Eestis koguni teist korda. „Tudengina, 25 aastat tagasi tegime siia ekskursiooni. Õppisin viis aastat Peterburis transpordiinstituudis,” elavneb põhjakorealane ja kostab isegi kerge naeruturt-

„Ma annan teie soovi edasi. Annan edasi, aga vaevalt küll. Ministrit see ei huvita.”

satus. „Teil on muidugi palju muutunud, palju tänapäevaseid maju tekkinud.”

Sotsialism ja kaitsevõime

Mida Eesti ja teised maad võiksid Põhja-Korealt õppida, küsin. „Meil on tasuta haridus, ka ülikoolis. Ja meditsiiniabi eest ei pea maksma...” sõnab ta ettevaatlikult. Mis on teie maa viimane suurem saavutus? „Me oleme suutnud rajada iseseisva kaitsevõime... Noh, me peame nüüd lõpetava

„Meid ei kutsuta Põhja-Koreaks. Põhi ja lõuna, nii võib sõprade vahel rääkida.”

ma,” vaatab ta kõnelema hakanud konverentsijuhile poole. Põhja-Korea armee kuulub maailma nelja suurema hulka.

Järgmise kohvipausi ajal lähen uuele rünnakule. Korealase kõrvale on tekkinud kolleeg, kes on oluliselt ebasõbralikum ja muudab ka ennist küsitletu samasuguseks. Selgub, et eelmise pausi

ajal kõnetatu polegi minister, vaid transpordiministeeriumi rahvusvaheliste suhete osakonna juht Mun Ho. Tahan küsimusi esitada, kuid lisanud kolleeg peatab mind. „Esiteks, meid ei kutsuta Põhja-Koreaks. Õige nimi on KR DV – Korea Rahvademokraatlik Vabariik. Põhi ja lõuna, nii võib sõprade vahel rääkida. Üldiselt ei soovi me sel teemal vestelda.”

Kus minister on, pärin. „Ta puhkab. Te vabandage meid nüüd palun, meil on päris tähtis jutuaajamine. Laske meil nüüd omaette olla.” „Meie ministrit see ei huvita,” muutub ka enne sõbralikum olnud põhjakorealane tõredaks. „Suhelge parem teiste delegatsioonidega.”

Viisakus ennekoike

Kuulge, aga teie külaskäik on ju haruldane võimalus, ma usun, et ministril oleks kindlasti võimalik paarile küsimusele vastata, ei jäta ma jonnile. „Ma annan talle teate edasi,” on Piiteris õppinud ametnik hetkeks leplikum. „Annan edasi, aga vaevalt küll.”

Kumb on teie arvates rohkem arenenud, kas teie või Lõuna-Korea? „Aga mis te ise arvate?” paistab leebem mees juba piisavalt mitteleebe. „Teate, see põhja ja lõuna teema, see on meie jaoks ebameeldiv. Laske meil omaette olla.” Muidugi ebameeldiv. Tema tõrk-sad vastused on jäädvustatud Lõuna-Korea Samsungi telefoni diktofonile. ●

HULLU poliitikat ajavaid erakondi analüüsib psühholoog

Erakondade psühhopatoloogia

Voldemar Kolga

psühholoog

Kaasagne inimene ei pea psüühikahäireid millekski üleloomulikuks. Puuded ja erihäired kuuluvad tavalise elu juurde. Vanasti püüti hulle isoleerida, nüüd on nad meie keskel. Võõristus on kadumas. Kui nii, siis miks mitte analüüsida poliitikat psühhopatoloogia vaatevinklist.

Ma ei kavatse panna erakondadele diagnoose, kaugel sellest, vaid kasutan analoogiat, et paremini mõista poliitika toimuvat. Inimesed on ju poliitjast täiesti väsinud, nagu ütleb Reinsalu. Väsimus tuleb sellest, et ei saada aru, mis hullus-hullutavas poliitikas toimub.

Lähtun mõttest, et oma panuse poliitjasse ehk hullusse on teinud kõik riigikogus esindatud erakonnad. Minu lähenemine ei ole sejuures originaalne. Ameerika ajaloolane Richard Hofstadter kirjutas 45 aastat tagasi raamatu „Ameerika poliitika paranoidne stiil” („The Paranoid Style in American Politics”). Kui Hofstadter kirjutas Ameerika poliitikast, siis Eestis iseloomustab iga erakonda minu arvates unikaalne häire, sh paranoia. Rõhutan, et tegemist ei ole diagnoosiga, metafooriga, et paremini poliithullust mõista.

IRL-i bipolaarne häire. Bipolaarses häires on kaks poolt – maniakaalne ja depressiivne. Emotsioonid võivad muutuda väga tugevaks ja vahelduda, olla ennustamatud. Maniakaalsele ehk eufoorilisele faasile järgneb masendus, mis võib lõppeda isegi enesetapuga. Masenduse faasis kaob eufooriline energia ja selgus, asendudes nukruse ja kurnatusega. Winston Churchill ja Theodore Roosevelt olid bipolaarse häire silmapaistvad esindajad. Mart Laari kiri oli ootamatu, ennustamatu ja kirjutatud oletatavasti (maniakaalses)

tundepuhangus. Isamaa tiiva esindajad ongi emotsionaalsed, nende käitumist juhib süda. Res Publica pool on ratsionaalne: mõistlik on koalitsioonis edasi olla. IRL-is tervikuna ongi peal ratsionaalne, Margaret Thatcheri pool ja südametunnistus peab vaikima. IRL-i paremad ajad võivad olla veel ees, kuna paljudele meeldivad tunded ja aated. Bipolaarsest häirest võib erakonnale tulu tõusta.

Reformierakonna nartsissism. Kernberg ja Kohut formuleerisid nartsissistliku isiksusehäire tänapäevasel kujul alles 1967–1968. Narkissos oli vanakreeka noormees, kes armus oma peegelpilti, saamata aru, et tegu on tema endaga. Kas pole raske häire, et ei tunne ennast ära? Nartsissismi iseloomustab egoism, enesearmastus, staatuse

Organisatsiooniteooria peab erakonda organismiks: milline on parteide psüühika?

ja autoriteedi ihalus. Kõige rohkem tahavad nad raha ja võimu. Nartsissistid on keskmisest targa- mad ja saavadki seetõttu rohkem raha ja võimu kui „lihtinimesed”. Nad ei tunne ligimesearmastust, on nõrga empaatiavõimega. Armastavad aga enda suurust. Tipus olemine on eluküsimus. Trepist ülesronimisest saab elu mõte. Ja ronid ikka üksinda, mõned (väetid) jäävadki trepi esimesele astmele konutama.

Kindel häire aitab valijal prognoosida erakonna käitumise suunda.

Eneseimetlus ja kõikvõimsuse tunne tekitab mängulusti. Mida ma ka ei teeks, ikka läheb kõik läbi. Valetamine on mängu loomulik osa, tekib tahtmine süsteemi tüsata, et näidata tarkust ja võimu (ka arendusjuht Samblik töötas juhi heaks). Eesmärk on tippu jõuda, sh ka valimisnimekirjas. Reformierakond peab olema imetluse objekt, terve maailm peab Eestit imetlema.

Nartsissismi puhul ei pruugigi mingit psüühilist häiret näha olla, sest see on kaasage- se kapitalistliku tarbimisühiskonna loomulik osa. On loo-

mulik, et (õigel) inimesel on kõrge enesehinnang, oskab ennast kehtestada, teistele ära panna, olla kogu aeg ekraanil. Nartsissist aga vaatab ülalt alla ja tunneb sellest naudingut.

Keskerakonna paranoia. Paranoia on teiste pikaajaline kahtlustamine ja totaalne usaldamatus. Nad on võimalike ohtlike signaalide vastu ülitundlikud ja tähelepanelikud. Maailm, sh meedia on nende arvates kallutatud vales suunas. Paranoidsed isikud on väga head vaatlejad, eriti võimalike ohtude puhul. Maailma tervishoiu organisatsiooni kriteeriumite järgi on paranoisel isikul vähemalt kolm tunnust: äärmuslik tundlikkus tagasi- ja vastulöövide vastu, vimma kandmine ning kahtlustamine, isegi neutraalses stiimulis nähakse ohtu. Maailm on vaenulik koht, kus tuleb ellujäämiseks ennetustegevusega tegeleda. Suurem jagu diktaatoreid on paranoikud. Nii nägi kuulus Vene teadlane V. Behterev Stalinit paranoiat. Varti pärast diagnoosi panemist teadlane suri...

Pangem tähele, et tänane ühiskond peab paranoiat normaalseks nähtuseks. Nii nähakse naabris, naaberriigis, teises erakonnas, firmas jne ohtu ja pahet, kellega-millega võidelda. Konspiratsiooniteooriad on väga populaarsed tänu paranoia laiale levikule.

Sotsiaaldemokraadid ilma psüühilise häireta. Paraku ei tähenda ilmajäämine head. Just tänu psüühilisele häirele on kolm erakonda pildil. Ootame Laari emotsiooni, Ansipi piiritut uhkust ja Savisaare edu vandenõude avastamisel ja kahjutuks tegemisel. Sotsid on aga puhtad mehed ja naised. Paraku ei usu meie inimesed kellegi süütust, mis tekitab kahtlusi. Puhta lehe (*tabula rasa*) peale võib kõike kirjutada, ehk sotsid on valmis iga erakonnaga sõprust tegema. Isiklikku häiret, mis aitaks erakonna käitumise suunda prognoosida, neil pole. Paremini on valida kindla häirega erakonda kui ebamäära ja puhast lehte. Loodetavasti arendavad sotsid välja psüühilise häire, et teistega võrdväärne olla.

Sotsiaaldemokraatidele sobiks üks häire, aga jätan selle targu nimetamata. Las noored kujundavad sobiva isiksusehäire! Peamine on mitte korjata teisi erakondi, vaid valida endale sobiv. ●

HILLAR METSA METSIK MAAILM

MUSTA PESU AVALIKUST PESEMISEST

Ain Hanschmidt pidas kõige suuremaks kuriteoks mitte seda, et inimeste vahel tekivad lahkkelid ja arusaamatused, vaid seda, kui keegi läheb neid avalikult klaarima. Selliseid inimesi, kes seda on teinud, ei pidanud ta võimalikuks kunagi tööle võtta. Eelmine töökoht võib nõme, vastik ja jätk olla, aga uus on küll uus, kuid sina oled ikka seesama. SUHTEKORRALDAJA **JANEK MÄGGI**, MAALHT

ALUSTAMISEST

Esimesi lehekülgi ära kunagi trükki anna. Nende ainus funktsioon seisneb selles, et mingid leheküljed peavad ju esimesed olema.

FILMIREŽISSÖÖR **PEDRO ALMODÓVAR**

KOMPETENTSUSEST

Veerand sajandit on küllalt pikk aeg, et milleski veenduda. Selgeks on saanud, et riigis, kus ei kehti kompetentsuse printsiip (kus on võimalik mingite poliitiliste mängude kaudu pääseda mistahes ametikohale) lakkab haridus olemast väärtus.

SOTSIAALTEADLANE **ÜLO VOOGLAID**, DELFI

KUIDAS TÕLKIDA pealkirja „Tsirgutii”?

Mida ta selle pealkirjaga mõtleb?

Ülo Krigul

helilooja

Olles lugenud Aili Künstleri artiklit „Mida ta sellega mõtleb? Pealkirjaga nimelt” (EPL 29.05), pidasin sobivaks anda mõned selgitused selle kohta, mida ta – pealkirja panija nimelt – sellega siis õieti mõtleb.

Künstleril on igati õigus, kui ta väidab, et teose „pealkiri on enamasti ka sisu võti”. (Siin ja edaspidi: jutumärki-des tekst on tsiteeritud Künstleri artiklist.) See võti on aga

mõnevõrra keerulisem, kui artikli autor paista laseb. Keel on oluliselt mitmetasandilisem, selle taandamine üksnes ühest teise tõlgitavaks informatsiooniks või rahvusliku identiteedi kandjaks on ülearu lihtsustav. Jättes niivisi kõrvale keele muud olulised omadused, kaotame kõvasti.

Pealkiri võrsub kultuurist

Nagu Einar Kraut oma Künstleri artikli vastukajas („Tõlkimisest, „Tuvist” ja „Katjake-sest””, EPL 30.05) targasti kirjutab: „Tihti veel mõjukamgi võib olla pealkirja algkeelne kõlamulje.” Just nimelt! Kui eesti päritolu helilooja paneb teosele kas prantsus-, saksa- või sanskritikeelse pealkirja, ei tee ta seda ilmselt seetõttu, et tingimata vastavakeelse kuulajaskonna poole pöörduda. Pigem on asi selles, et teos on ühel või teisel moel selle keele keskkonnast võrsunud või olulises suhtes selles

keeles levinud kultuuritekstidega. Kui keelekõlaline seos pealkirjast välja löigata, katkeb ka mõte. Muuseas, ka kirjasõnas esineval pealkirjal on omalaadne n-ö visuaalne kõla.

Üldistada on siin tegelikult väga raske. Mõned pealkirjad on tõlgitavad täiesti kadude-

Inglise keel on rokkmuusikas samaväärne elektrikitarr või trummikomplekti kõlaga.

ta ja mõnede tõlkimine jällegi muudab oluliselt muusikateosele eelhäälestuseks vajalikku kõlaruumi.

Sama kehtib ka vastupidi: kui teosel on eelkirjeldatud omadustega – kadudeta tõlkimatu – eestikeelne pealkiri, siis tuleb pidada täiesti enesestmõistetavaks, et nii peab ta olema kirjas ka kus tahes mujal maailmas toimu-

va kontserdi kavalehel või ajakirjanduses.

Oleks ülimalt jabur, kui näiteks Tõnu Kõrvitsa kena võrukeelse pealkirjaga teos „Tsirgutii” kuulutataks kuskil välja „Milky Way” nime all.

Nii kirjutav kui ka kõnelev meedia peaks lähtuma n-ö autoritektist ehk sellest, mis on kirjas kavalehel või plaadiümbrisel. Lahtiseletav tõlge peab vajaduse korral muidugi juures olema. Vajaduse korral sellepärast, et pealkirjade nagu näiteks „In memoriam” või „Labyrinth” tõlkimine on minu arvates lihtsalt tarbetu tekstiline lisakoorem.

Muusika ja keele kõla

Üldiselt on heliloojad oma teoste muukeelsed pealkirjad ise kas eestikeelse alternatiivi või tõlkega varustanud. Alternatiivset pealkirja võib kasutada võrdselt originaaliga – õieti ta ongi siis ise ühtlasi originaal. Tõlge peaks

aga alati olema selguse mõttes sulgudes.

Asjaolu, et teinekord „ei oska saatejuht seda keelt ei hääldada ega saa sellest arugi”, ei saa ometi kohustada autoreid kõiki teoseid eestikeelselt pealkirjastama.

Teistes keeltes pealkirju ei ole kindlasti pandud selleks, et hiilida kõrvale „austusest iga siinse eesti keelt oskava lugeja ja kuulaja vastu”. 19. sajandi lõpust pärit kombed, mida Künstler oma artiklis meedia käitumisele eeskujuks seab, sisaldavad peale omakeelse kirjasõna põlistamise muu hulgas ka ülesannet tõsta „maarahva” üleüldist haritustaset. Selle alla kuulub muuhulgas mõistetv suhtumine teistesse keeltesse ja oskus vajaduse korral sõnaraamatut kasutada. Pealekauba on asjaolud võrreldes

150 aasta taguse ajaga üldse mõnevõrra muutunud.

Muusikas on kõla, saund üks kõige olulisemaid asju. Sealhulgas ka keele kõla. Inglise keel on rokkmuusikas sisuliselt samaväärne elektrikitarr või trummikomplekti saundiga. See seletab ka asjaolu, miks kodumaised rokkmuusikud mõningatel juhtudel justkui inglise keelt eelistavad. Sellest keelest on see muusika juurdunud, tal on selle keele rütm ja meloodiajoonis. Nagu itaalia ooper kõlab paremini itaalia keeles ja vene romansid vene keeles.

Ungarist pärit ja suurema osa elust Saksamaal elanud väga oluliselt tänapäeva süvamuusika heliloojalt György Ligetilt küsiti, miks on nii paljudel tema teostel prantsuskeelne pealkiri. Selle peale vastas ta järgnevat: „See keel kõlab nii ilusasti.” Rohkem vist ei olegi vaja põhjendada. ●

Osta **Eesti Ekspress**
ja naudi
ROBBIE WILLIAMSI
kontserti 20. augustil
Tallinna lauluväljakul!

Osta Eesti Ekspress,
jätta tšekk alles ja registreeri end
kodulehel **www.ekspress.ee/rw**

Iga ostuga saab registreerida ühe korra.
Arvesse lähevad 13.06.–03.07.2013 tehtud Eesti Ekspressi ostud.

Loosi läheb 15 piletit kahele.

Võitjatega võtame ühendust ja nimed avaldame
11.07.2013 kampaanialehel **www.ekspress.ee/rw**

EESTI ENERGIA JORDAANIA PROJEKT KIIDETI HEAKS

Eesti Energia tütarettevõtte Enefit Jordan sai Jordaania keskkonnaministeeriumilt pärast keskkonnamõjude hindamist loa ehitada Jordaaniasse põlevkivielektrijaam. Plaanide koha-

selt hakkab elektrijaam kohalikult tarbeks elektrit tootma 2017. aastal. Jaama võimsus on 500 MW ja hinnanguliselt hakkab see katma ligi 20% Jordaania elektrienergiavajadusest. **EPL**

LEEDU SUURIM TUULEPARK

Nelja Energia avas 11. juunil Leedu Ciuteliai tuulepargi. Tegu on Leedu suurima tuulepargiga, mille koguvõimsuseks on 39,1 MW. Arenduseks kulus 57,4 miljonit eurot. **EPL**

MAGNUMIS JUHIVAHETUS

Ravimikaubanduskontserni Magnum juhatuses esimees Leon Jankelevičs lahkub ametist 3. juulil. Kontserni ette asub senine juhatus liige ja finantsjuht Kristjan Vilosius. **EPL**

Vene investor tahab ehitada Vaivarasse hiigelsigala

Projekti juhi väitel ei levita Narva külje alla kavandatav seakombinaat mingit haisu.

Andres Reimer
andres.reimer@epl.ee

Aastas 130 000 siga tootva ja 60 miljonit eurot maksva kombinadi planeering algatatakse lähikuudel, et 2014. aasta juulis-augustis juba ehitama hakata. „Me näitame inimestele juuni lõpus, juuli alguses korraldatava üritusega, et tänapäevane sigala erineb Nõukogude-aegsetest ja naabrid ei tunne mingisugust lõhna,“ ütles projekti juht Dmitri Severinov. „Algatame planeeringu siis, kui oleme inimesi veennud, et haisu ei tule.“

Kanada geenitehnoloogiale põhineva seavabriku lubas rajada Eestis tänava registreeritud osahing Clean Gen, mis kuulub Venemaa kodanikule

Sergei Anrejevile. Clean Gen omakorda on palganud konsultandiks ja kohaliku omavalitsusega suhtlejaks Tallinna firma Agrico Eesti.

4800 latriga sigala tootangust 70 000 siga realiseeritakse lihana sama tehase juurde rajatava tapamaja kaudu. Ülejäänud 60 000 lähevad tõuare-

Planeering algatakse alles siis, kui ollakse kindlad, et haisu ei tule.

tuseks. Tapamaja võimsuseks kavandatakse 30 siga tunnis.

500 tonni liha kuus

Kompleksi esimeses arengufaasis nähakse ette toota iga kuu 500 tonni liha, mis kavandatakse Severinovi sõnul müüa Eesti turul.

Tehase strateegiline plaan

müüa sealihaga nii Venemaa kui ka Euroopa turul tekitab kohalikes seakasvatajates kahtlusi, sest Eesti suudab toota sama palju sealihaga, kui me ise tarbime.

„Utopia!“ andis Rakvere lihakombinaadi juht Teet Soorm ühesõnalise kommentaari.

Rakvere lihakombinaadile kuuluv Viljandi EKSEKO ei näe konkurentsi ohtu. „Eesti tarbija on väga hinnatundlik ja Euroopas valitseb sealihaturul nii suur konkurents, et 100 000 uut siga ei mõjuta seda,“ lausus ettevõtte arendusjuht Andres Veide.

Kaubandusketi, sigala ja tapamaja omanik Oleg Gross peab võimatuks vaid kohalikele turule suunatud äriplaan. „Neil peab olema teadmine, kuidas müüa toodangut Venemaa turule, sest külmutatud liha tasub Eestisse odava hinnaga vedada isegi Hispaaniast,“ kinnitas Gross. **•**

Narva ja Vaivara kardavad haisu

Vaivara vallas tunnistatakse, et hirm suurest sigalast leviva haisu ees on seni ainuke projekti vastu kõlanud tõsine argument.

Narva linnavalitsus jälgib oma piirile kavandatavat suurehitist ettevaatlikult, sest ei saa naabervalla projekti otseselt mõjutada isegi siis, kui seavabrik hakkab oma tarbeks kasutama linnaelule olulist kanalisatsiooni, vett ja elektrit.

„Infrastruktuurilepingute sõlmimine toimub vastavate aktsiaseltsidega, mitte linnaga,“ selgitas Narva arengumeti direktor Georgi Ignatjev. „Kui seavabrikuga tulevad töökohad ja mingit lõhna ei tule, siis on muidugi tore,“ kinnitas ta.

Rakvere lihakombinaadi juht Teet Soorm andis konkurenti plaanile ühesõnalise kommentaari: „Utopia!“

Foto: Tiit Blaas

SELGE GRUPIJUHT 2013

JAANIPÄEV ON RÕÕMUPÄEV

Selgete grupijuhtide registreerimine toimub alljärgnevatel linnades:

10. juuni	Paide (Olerexi teenindusjaam, Tallinna mnt 59)
11. juuni	Haapsalu (Eesti raudteemuuseum, Raudtee 2)
12. juuni	Kärdla (Olerexi teenindusjaam, Kõrgessaare mnt 45)
13. juuni	Kuressaare (Olerexi teenindusjaam, Tallinna 84)
14. juuni	Pärnu (Olerexi teenindusjaam, Tallinna mnt 95)
17. juuni	Rakvere (Olerexi teenindusjaam, Rägavere tee 44)
18. juuni	Jõgeva (Olerexi teenindusjaam, Estakaadi 1)
19. juuni	Tartu (Olerexi teenindusjaam, Jaama 82)
20. juuni	Viljandi (Olerexi teenindusjaam, Metsküla tee 9)
21. juuni	Tallinn (Olerexi teenindusjaam, Ahtri 6b)

Registreerimine kõikides linnades **kell 12.00 – 18.00**

Lähem info koduleheküljelt www.kuku.ee ja KUKU raadiost:
Tallinnas 100,7 MHz / Tartus 100,2 MHz / Pärnus 89,9 MHz / Viljandis 100,8 MHz / Haapsalus 100,9 MHz / Paides 100,5 MHz
Otepääl 102,4 MHz / Kuressaares 100,6 MHz / Kärdlas 100,4 MHz / Virumaal 99,6 MHz

Eestit ja Venemaad ühendav Permisküla sild taastatakse

Umbes 120-meetrise Permisküla silla ehitus läheks maksma 2,5–3 miljonit eurot.

Ann-Marii Nergi
ann-marii.nergi@epl.ee

Eile kohtusid Ida-Viru maavanem Andres Noormägi ja Illuka vallavanem Oleg Kuznetsov Illuka vallas Narva jõe piiriületustorni juures oma Vene ametivendadega Zagrivje omavalitsusest ja Slantsõ rajoonist. Nimelt on Illuka vallajuhtidel tõsine kavatsus taastada Vabadussõja ajal hävitatud Permisküla sild, huvitatust kinnitasid ka Slantsõ esindajad.

Kui muidu on Narva jõgi sügav, kiirevooluline ja keskmiselt 300 meetrit lai, siis väljavalitud asukohas lahutab kaht riiki ainult saja meetri laiune jõesäng ja vesi üle vöökohta ei ulatugi.

Sobiv piiriületuskoht

Ida-Viru maavanema Andres Noormäe sõnul võiks silla pikkus koos pealesõitudega olla umbes 120 meetrit, praeguste hinnangute kohaselt läheks see maksma 2,5–3 miljonit eurot ning sellest kujuneks pigem

Umbes sada aastat tagasi oli sild samas kohas.

Foto: Arhiiv

jalakäijatele ja väiksematele sõidukitele sobiv piiriületuskoht. On lootust, et ehitust rahastaksid nii Eesti kui ka Vene riik, ning kuna tulemas on järgmine euroraha taotlemise periood, tuleb sillahitis ka piiriäärsete regioonide arendusprogrammi kirjutada.

Praegu on Illuka piirkonna elanikel võimalik piiri ületada ainult pea 90 kilomeetri kaugusel Narvas. Asjasse pühendatud nimetavadki Narvas paiknevat silda kahe riigi vaheliseks peaväravaks, plaanivat Permisküla sild oleks jalgvärv. **•**

Puugihammustus peaks mõjuma häirekellana

Puugihammustuse koht võib minna valusaks, aga see ei tähenda veel haigusesse nakatumist.

Kristiina Viiron
kristiina.viiron@epl.ee

Puukide vahendusel võib inimesele levida peamiselt puukentsefaliit ja puukborrelioos ehk Lyme'i tõbi. Muidugi ei nakatuta igast puugihammustusest, kuid ettevaatlikkus pole liiast ja pärast hammustust tuleb Lääne-Tallinna keskhaigla nakkushaiguste arsti Leelo Moosari sõnul võimalike haigustunnuste suhtes olla valvas vähemalt kuu aega.

Loodusest tulles peaks end kindlasti hoolikalt puukide suhtes kontrollima, pöörates erilist tähelepanu varjatud kehapiirkondadele – kaenlaalustele, kõrvatagustele jms. Kui puuk ongi külge hakanud, on tähtis ta võimalikult kiiresti ära võtta.

Tohter ütleb, et kui puukentsefaliidi viirus võib juba hammustuse hetkel puugist

inimese vereringesse tungida, siis borrelioosinakkuse saamiseks kulub üks ööpäev või kauemgi, kuni naha külge kinnitunud puugi bakterid inimesele üle kanduvad.

Hammustuskohas võib kohe tekkida paikne reaktsioon: turse, sügelus, pakitus, kuid see pole veel viide

Igast puugihammustusest ei nakatuta, kuid ettevaatlikkus pole kunagi liiast.

puukborrelioosile. Küll viitab võimalikule borrelioosi nakatumisele tavaliselt nädala või paari pärast tekkiv kindlapiriline punetav laik, mis tasapisi laieneb.

Ravi tuleb alustada kohe

Laigu läbimõõt on vähemalt viis sentimeetrit. „Niisuguses faasis on puukborrelioos antibiootikumidega hästi ravitav,“ ütleb dr Moosar. Vahel võib punetav laik hammustuskoha ümber tekkida ka enne

nädala möödumist. Dr Moosari sõnul on lastel sageli näos näha punast viirgu – see võib olla borrelioosilaigu serv, põhjuseks asjaolu, et lapsed saavad sageli puugihammustuse pähe või kaelale ning seetõttu tekib ka laik vastavasse piirkonda. Ninatiivale või kõrvalestale võib lüüa ka sinakas-punakas valutu sõlm, nn lümfotsütoom.

Harvemini esineb muu organismi kahjustus, mis on märgiks, et haigus on organismis levinud. Tüüpilist nahalöövet ei pruugi alati eelnedagi. Dr Moosar lisab, et lapsea ainsaks puukborrelioosi sümptomiks võib olla näiteks näonärvi halvatus: kahjustatud näopool on liikumatu, silm ei sulgu, suunurka ei saa tõsta jms. See võib kaasneda ka ajukelmepõletiku ehk meningiidiga. Täiskasvanutel avaldub närvisüsteemi kahjustus meningiidina ja tugevate valudega radikuliidina. Vahel kaasneb näonärvi halvatus nagu lastelgi.

Nüüdisajal võib puuke trehvida isegi linnades, koduaedades ja parkides.
Foto: Shutterstock

5–10%-le nakatunuist võib tulla liigese põletik, enamasti tekib see kuid hiljem ja nii, et haaratud on suuremad liigesed. „Klassikaliselt on täiskasvanul haaratud üks suur liiges, näiteks üks suur paistes põlveliiges. Lastel on kirjeldatud mitme liigese haaratust ja samal ajal ka silmakahjustust. Südamekahjustusi tuleb ette väga harva, umbes 1%.“

Vaktsineerimine aitab

Olenevalt haigusvormist ravitakse puukborrelioosi enamasti suukaudsete või näiteks meningiidi korral ka vee-nisiseste antibiootikumidega kaks kuni kolm nädalat. Erinevalt puukentsefaliidist ei teki puukborrelioosi põdemisel püsivat immuunsust ja selle haiguse kaitseks puudub ka vaktsiin.

Puukentsefaliit avaldub tavaliselt nädal või kaks pärast puugihammustust. Kaebused on gripilaadsed: nädalajagu kestev mõõdukas palavik, lihas- ja peavalu ning suurem osa haigeid seepeale terveneb.

Kolmandikul haigestest aga võib järgneda nädala või paari pärast haiguse teine laine, kus on haaratud juba ka kesknärvisüsteem. Tekib kõrge palavik, tugev peavalu, oksendamine, koordinatsioonihäired, värinad. „Enamasti on tegemist aju- ja ajukelmepõletikuga ja tihti toob niisuguses seisus haige haiglasse kiirabi,“ täpsustab doktor.

Inimestel, kes viibivad sageli puugiohtlikes piirkondades või reisivad sinna, on soovitatav lasta end vaktsineerida. Vaktsineerimine on Eestis tasuta. ●

Puugiohutuid kohti meil pole

Puuknakkuste ohtlikud piirkonnad on kõikjal Eestis.

Puukborrelioosi ehk Lyme'i tõbe registreeritakse rohkem Harju-,

Saare-, Pärnu-, Tartu-, Lääne-, Hiiu- ja Raplamaal. Puukentsefaliiti aga enam Harju-, Pärnu-, Saare-, Ida-Viru-, Tartu- ja Võrumaal.

Juunis päikeseprillid

20%

EAGLE VISION

Elu on vaatamist väärt

www.eagle-vision.ee

TALLINN Pärnumnt 10, tel: 6270110 • Endla 12, tel: 6621150 • Paldiskimnt 102 (Rocca al Mare kaubandus-keskuse 1. korrusel) tel: 665 9105 **RAKVERE** Põhjakeskus, Tõremäe, tel: 3260500 **TARTU** Taskukeskus, Turu 2, tel: 733 3938 • Lõunakeskus, Ringtee 75, tel: 7315638 **PÄRNUR** üüti 39, tel: 4451900 • Kaubamajakas, Papiniidu 8/10, tel: 4455979

Küüned suveks korda!

Kui märkate, et küüned hakkavad

võtma valget või pruuni tooni,

moonduma,

maha kooruma,

või pakitsema

siis on tõenäoliselt tegu küüneseenega.

Nailner Repair – seeninfektsiooni vastane küünepliiats. Tõhus ja lihtne võitlus küünte seeninfektsiooniga otse haiguskoldes.

✓ **Nähtavad tulemused mõne nädalaga.**

Kuidas puuki eemaldada?

Peaegu igaüks tunneb mingit n-ö salanippi puuki-de eemaldamiseks – alates puukide põletamisest kuni õli pealetilgutamiseni. Sellised meetodid toovad siiski rohkem kahju kui kasu. Võib juhtuda, et surmavõitluse käigus puuk alles haigusetekitajaid haava eraldabki.

Võimaluse korral kasuta suurendusklaasi.

Kuna puugil puuduvad nn sarvhammastega keermed, pole vaja puuki eemaldamise ajal paremale ega vasakule keerata.

Väljatõmbamiseks on kõige parem kasutada pintsette, nende puudumisel tõmba ettevaatlikult sõrmeotstega.

Haara puugist kinni peasast võimalikult naha ligidalt. Tõmba puuki ettevaatlikult otsesuunas, tagakeha pigistamist vältides.

Enne väljatõmbamist ära määri puugile midagi peale, sest see võib soodustada haigusetekitajate sissetungi.

Pärast puugi eemaldamist desinfitseeri hammustuse koht antiseptikuga, selle puudumisel pese vee ja seebiga.

Kui puugi pea jääb sisse, ei maksa sellest numbrit teha – nakatumise võimalust see ei suurenda ja organism tõukab selle ise välja. ●

k

KULTUUR

ANU TALI SIIRDUB AUGUSTIS TÖÖLE USA-SSE

4. juulil toimub Estonia kontserdisaalis ERSO suvine kontsert „Sõbrad”, mida seekord juhatab Anu Tali. Äsja avalikustati, et 1. augustist alustab Anu Tali tööd Ameerika Ühendriikides Sarasos.

ta sümfooniaorkestri peadirigendina, jätkates nii Eesti dirigentide edukäiku maailmas. Kontserdil „Sõbrad” esitatakse klaveri- ja trompetirepertuaari tähtsaid. **EPL**

FOTOGRAAF IRVING PENNI LOOMING KUMUS

Homsest näeb Kumus esmakordselt meie aja ühe silmapaistvama fotograafi Irving Penni (1917–2009) loomingut. Ligi 90 näitusetööd pärinevad üle 50-aastasest ajavahemikust, hõl-

mates nii Penni tuntumaid foto-seeriaid kui ka reproduktioone USA Vogue'ist ja teistest ajakirjadest. Näitusel esindatud maailmad on sündinud ühesainsas ruumis – Penni ateljees. **EPL**

-1- Tõnis Mägi mäletavad armeenlased hästi juba Nõukogude ajast. **-2-** Jerevanis oli eile ligi 30 kraadi sooja ning jahutust hangiti sealt, kust vähegi võimalik. **-3-** Paljudele eestlastele seostub Armeeniaga just konjak. See jook paistis silma ka Jerevani tänavapildist. Pudeli omanik Suren palus tervitada kõiki eestlasi. **-4-** Kultuuritegelased lendasid Jerevani kahe tšarterlennukiga. **-5-** Korraldajad ja Hortus Musicuse juht Andres Mustonen tutvustasid eile ürituse kava ja ideid. Fotod: Priit Simson

Nad kõik on seal: Jerevani sõitis korraga mitusada Eesti kultuuritippu

Reportaaz

Harry Tuul
majandustoimetuse juhtaja

Priit Simson
fotograaf

Eestlased hõivavad kõrvuti sõpradega Odessast New Yorgini terveks nädalaks Armeenia pealinna kultuurielu.

Eile ilmunud Ärilehes rääkis investeerimispankur Indrek Kasela, et erakapitali toetus kultuurile on kahjuks pigem taandarenenud. Kui seda võrrelda näiteks summadega, mida firmad maksavad sportlastele. Ise aktiivselt kultuurielus osalev galerii ja kino omanik Kasela pidas vajalikuks innustada

erasektorit aktiivsemalt kaasa lööma.

Juhusliku kokkusattumusega startis samal päeval Eestist just eraalgatusel ja sisuliselt avaliku raha toeta Jerevani kaks lennukit, ajakirjanikke ja poliitikuid, kokku 340 inimest. Lisaks saabusid Armeeniasse külalised Odessast, Moskvast, New Yorgist ja mujalt. Ühtekokku ligi 600 inimest kümnekonnast riigist.

Eestit esindab kristliku kultuuri hällis Armeenias raskehurvagi alustades Anne Veski ja Tõnis Mägi ning lõpetades Hortus Musicuse ja Eesti rahvusmeeskooi, samuti kirjanik Jelena Skulskaja ja multitalendina armeenia keelt tõlkiva Peeter Volkonskiga. Samal ajal külastab rööpvisiidiga Eestit rohkem kui sadakond Armeenia tudengit. Suhtekorraldusfirma Corpore suuroma-

niku Meelis Kubitsa projekt on eestvedaja enda sõnul lihtne eesmärk: „Tõmmata Armeenia tagasi meie infovälja. See kõlab jämedalt, aga lihtsalt,” rääkis ta eile kohalikule meediale. Kubitsa sõnul on viimase 20–25 aasta jooksul nii nemad meist kui ka meie neist justkui võõrdunud.

Suhted on jäätunud

Tõepoolest, ametlikud poliitilised suhted Eestiga on sisuliselt külmunud. Näiteks presidendit tasemel kohtuti viimati kümnekond aastat tagasi ning ministritasemel eelmisel kümnendil. Armeenia on üsna tugevas isolatsioonis, kui arvestada tema ülikehvi suhted enamiku naabritega, eesotsas Türgi ja Aserbaidžaaniga, kes on naaberriigile sisuliselt blokaadi kehtestanud.

Kultuuridessandi erakord-
susest eile Tallinnast väljudes

Intervjuusid ei küsitud mitte ainult superstaaridelt, vaid ka ajakirjanikelt.

Armeenia

Pealinn	Jerevan
Pindala	29 800 km²
Naabrid	Türgi, Gruusia, Aserbaidžaan, Iraan
Riigikeel(ed)	armeenia keel
Rahvaarv	3 238 900
Rahvastik	ligi 97% armeenlased
President	Serž Sargsjan
Iseseisvus	23. sept 1991
Rahaühik	dramm (1 euro = 540 drammi)

aru ei saanudki. Küll aga kohe suures, kuid inimtühjas Jerevani lennujaamas, kus lennuk maandub keskmiselt ainult kord tunnis. Armeenia meediakanalid olid vastas juba lennujaamas ning küsisid intervjuud mitte ainult kergemuusika superstaaridelt, vaid isegi seltskonnaajakirjanduse ajakirjanikelt.

Kogu meeleolu on elav. Joviaalne. Mitu üritust on alles täpsustamisel või sünnivad kohapeal. Näiteks eile teel lennujaamast Jerevani kesklinna kaaluti bussis neljapäevase Jaak Sooääre džässimprovvisatsiooniohtu vahepalade võimalike esitajaid. Nimelt esitatakse täna kirjanik Sergei Dovlatovile pühendatud päeva raames muusikalisi fragmente Dovlatovi raamatu „Kompromiss” teemal.

Nagu selgitas tabavalt Igor Gräzin, üks viiest rahvamis-

sioonil „Kõik sõidavad Jerevani” osalevast riigikogu liikmest, on just Dovlatov see, kes mõtteliselt seob kogu ürituse üheks tervikuks. Dovlatov on elanud nii Venemaal, Eestis kui ka USA-s, olles päritolult armeenlane. Oma kodumaa-le ta siiski kunagi ei jõudnud.

Eile kell kaheksa suure gala-kontserdiga, kus peaesinejaks Hortus Musicus, Tõnis Mägi, Bronislav Struljov ja Aleksei Botvinov, ametliku avapauku saanud üritusele eelnes tegelikult nn Odessale pühendatud esmaspäev. Nädala kulminatsioon saabub aga reede õhtul, kui Armeenias esinevad esimest korda Juri Ševtšuk ja legendaarne Vene ansambel DDT. Just nemad kannavad ürituse korraldaja Meelis Kubitsa sõnul oma loomingus kultuurinäda kandvat ideed: sisenemine vabades kehtiva poliitika kiuste. ●

S SPORT

KALEV/CRAMO SOOVIB ELEGARI JA ABBOTTIT

Korvpalli Eesti meisterklubi BC Kalev/Cramo peatreener Alar Varrak (pildil) usub, et lõppenud hooajal meeskonnas pallinud kuuest võõrmängijast eeldatavalt kolm jätkavad Kalev/Cra-

mos ka sügisel. Leping on sõlmitud Bamba Falliga, läbirääkimised käivad Frank Elegari ja Tys-hawn Abbottiga. Gary Wilkinsoni ja Keith McLeodi vastu Cramol edasine huvi puudub. **Delfi**

KANGUR JA SIENA VÕITSID

Kristjan Kangur ja Siena Montepaschi alistasid Itaalia korvpalliliiga finaalseeria avamängus Roma Acea 85 : 76. Kangur mängis 17 minutit ja viskas kolm punkti. **Delfi**

KANGERTI KOHT PARANES

Šveitsi velotuuri 5. etapi võitis grupifinišis Alexander Kristoff (Katjuša). Peagrupid lõpetanud Tanel Kangert (Astana) oli 43, kuid tõusis kokkuvõttes koha võrra seitsmendaks. **Delfi**

Värske president Enn Pant: tennises revolutsiooni ei tule

Ametist lahkunud alaliidu juhi Urmas Sõorumaa sõnul on tennise juhtimine endiselt heades kätes.

Ivar Jurtšenko
sport@epl.ee

Eesti tenniseliidu klubid valisid eile uueks presidendiks pikka aega ala toetanud Tallinki juhatuse esimehe ja suuromaniku Enn Pandi. 2007. aastast tenniselitu juhtinud Urmas Sõorumaa võttis üldkogu alguses oma kandidatuuri tagasi ja hääli oligi võimalik anda ainult Pandile.

Sõorumaa kinnitas, et sisuliselt tegi ta otsuse mitte kan-

ri üles, sest tennis ei saa juhita jääda,” ütles Sõorumaa ja lisas, et tegelikult läks kõik paremini, kui ta oleks osanud oodata.

Pant lubas, et revolutsiooni ta ei tee, tuleb vaid edasi liikuda. „Kindlasti on mul mõtteid, mida teisiti teha, kuid küll me jõuame,” sõnas Pant ja kinnitas, et tähtsad on nii harrastajad, noored, tippsport kui ka infrastruktuuri arendamine. „Oluline on tuua ka vaatajaid ala juurde. Tennis on atraktiivne, kahju, et televisioon seda nii vähe näitab,” lisas ta. Mingit erilist motiveeringut Pant enda sõnul alaliidu juhiks kandideerides ei vajanud. „Olen olnud pikalt tennise juures, presidendiamet on vaid üks lisakohustus, mida olen valmis kandma,” tõdes ta.

Kui Sõorumaa kuue aasta eest ala juhtimise üle võttis, avaldas ta oma ettekujutuse aastani 2015. Kas midagi jääb ka kripeldama?

„Kuus aastat on minulik aeg ühe tegevuse juures olla, Eesti Energias olin viis aastat, sama kaua eri spordiliitude juures. Usun, et see on mõistlik aeg, aga eks kripeldama jääb alati, sest ühegi asja juures pole ma nii tõsiselt olnud kui tennises juures,” kinnitas ta.

Sõorumaa usub, et tennis

Kuus aastat tenniselitu juhtinud Urmas Sõorumaa andis eile teatepulga üle. Enda sõnul rahuliku südamega. Foto: Hendrik Osula

Maret Ani valiti juhatusse

Peale presidendi valiti eile tenniseliidule ka uus juhatus. Suurim muudatus seisnes selles, et senise 13 liikme asemel kuulub Enn Pandi juhitasse üheksa liiget. Peale pre-

sident Pandi hakkavad tennise nimel järgmistel aastatel tööle Reet Hääl, Priit Põldoja, Maret Ani, Enn Pääro, Toomas Kuum, Heino Raivet, Karl Multer ja Peeter Roose.

Taimsoo: mina ei ole kellegagi tülis

Intervjuu

Gunnar Leheste
reporter

Kaspar Taimsoo sõnul tuleb sõudmise tulevikku kindlustada ja anda noortele meestele võimalus end näidata.

●● **Kaspar, nädala pärast sõidab neljapaat Etonisse MK-etapile. Millises koosseisus?**

Mina, Allar Raja, lisaks oleme võtnud kaks noor meest, Sten-Erik Andersoni ja Kaur Kuslapi.

●● **Neljapaadi moodustamine on viimasel nädalal kõvasti kirgi kütnud. Kuidas lõpuks niisuguse paatkonnani jõuti?**

Juhatus otsustas, et juulis toi-

muvale Luzerni MK-etapile läheme välja neljapaadiga, kus teeme ühe muudatuse, proovides Andrei (Jämsä – toim) asemel Kuslapit. Tõnu (Endrekson – toim) ei olnud sellega nõus, öeldes, et tema sellises projektis ei osale, ja nii kutsusime Andersoni. Püüame jõuda finaali või vähemalt sellele võimalikult lähedale.

●● **EM-il sõitsite veel Allar Raja-ga kahepaadis.**

EM-il jäime seitsmendaks, mis ei olnud tulemus, mida lootsime. Kuna jäin päev enne starti palavikku, siis hea, et niigi läks.

●● **Kahepaadis te jätkata ei soovinud?**

Seisime küsimuse ees, kuidas saaksime kiiremaks ja paremaks. Samuti oli tarvis motiveerida noori mehi ja pakkuda neile väljundit. Nad on valiku ees, kas minna kooli või visata

aerud nurka. Peame ka tagalat kindlustama, nähtu põhjal on poistel sõudmise tunnetamine ja jõud hea. Loodame, et see kajastub ka neljapaadis.

●● **Tulemust te kohe ei oota?**

Juhatuse eesmärk on finaalkoht, mis tagab pääsu MM-ile. Etonis vaatamegi, palju meil potentsiaali ja võimet on. Aga koostöö on üllatavalt hea, nii et ma lausa ootan seda MK-etappi.

●● **Mullu naasite olümpiavetelt neljanda kohaga. Miks see paatkond üldse lagunes?**

Sügisel ütlesid Andrei ja Tõnu, et neile paatkonna treeneri lähenemine ei sobi. Nad soovisid jätkata ühepaadis Tatjana Jaansoniga juhendamisel.

●● **Kas kõik viimastel päevadel juhtunu on rohkem kisa ja kära või oletegi tülis?**

Tüli pole, pigem on väljast selline kuvand tekitatud. Vähemalt mina ei ole küll kellegagi tülis.

●● **Sõudeliidu president Rein Kilk ütles eilses Eesti Päevalehes, et tülidega alanud hooaeg lõpeb alati medaliga.**

Loodame nii. Ja teeme ära! ●

Kaia Kanepi pelgab pisut muruväljakut

Nädala lõpus alustab Eesti esireket Kaia Kanepi Hollandi turniiri, pärast mida seisab ees aasta kolmas suure slämmi turniir Wimbledonis.

„Muru on väga keeruline kate. Ma pole sel aastal päris muruväljakul mänginud, nii on raske öelda, kuidas seal tunne on. Viimati mängisin murul tegelikult kaks aastat tagasi, seega on alguses kindlasti keeruline,” arvas Kanepi, kellel möödunud aastal ka Wimbledonis turniir vigastuse tõttu vahele jäi. Praegu tunneb ta end hästi ja võitlusvalmina. „Puusapainutajalihase valu, mis Madridis välja lõi, on taandunud ja kannad on ilusasti vastu pidanud,” kinnitas ta.

Treenerit Kanepil endi-

selt ei ole, teda abistab varem Anett Kontaveit juhendanud Märten Tamla. „Tiimis on kõik hästi, Märteniga on meil praegu kokkulepe treenimise osas kuni juuni lõpuni,” ütles Kanepi.

Pärast vigastusepauusi on Kanepi näidanud head taset ja võitis vahetult enne French Openit karjääri neljanda WTA turniiri Brüsselis. „Pärast Prantsusmaa lah-tisi olen enamasti puhanud. Trenni olen teinud väga kergelt, olemine rohkem rõhku pannud servile ja tõrjele,” rääkis Kanepi, kes hindab turniirivõitu kõrgelt, kuid minevikus ei ela. Ta mõtleb hoopis Wimbledonile ja loodab tribüünidel näha rohkesti Eesti põid-lahoidjaid. ● **Gunnar Leheste**

Mägi püstitas rekordi

Laanmäe ei osanud veel öelda, kus ta järgmise starti teeb. „Arutasime mändžeriga, et pean nädalase pausi, kuid kuna enam Achilles liiga ei teinud, pole sellel vast mõtet. Nii et eks ma lähiajal võistlen, aga ei oska veel öelda, kus,” lisas ta.

Bellinzone nädalase tulemusega võib kindlasti rahule jääda ka Rasmus Mägi, kes püstitas 400 meetri tõkkejooksus uue Eesti rekordi, saades esikoha ajaga 49,51. Senine Mägi nimele kuulunud tippmark paranes kolme sajandiku võrra. Mägi täitis ühtlasi ka Moskva MM-i B-normi. A-norm on 49,40.

Kaur Kivistik oli 3000 meetri takistusjooksus ajaga 8.53,71-ga üheksas. Võitis keenialane Ezekiel Kemboi 8.30,72-ga. Grete Udras ületas kõrgushüppes 1.79. ● **Kristi Kirsberg**

MM-I NORMI TÄITJAD

Pääse Moskva MM-ile olemas

Gerd Kanter, kettaheide

Maicel Uibo, kümnevõistlus

Rasmus Mägi, 400 m tõkkeid

Tanel Laanmäe, odavise

Anna Iljuštšenko, kõrgushüpe

Grit Šadeiko, seitsmevõistlus

Liina Luik, maraton

Leila Luik, maraton

Evelin Talts, maraton

Vésteinn Hafsteinsson: lahkumineku Gerdiga algatasin mina

sed heidavad lapergust asja?" Asjana iseeneses pole kettaheitel mingit tähtsust, aga tähendus on laiem – sport ühendab inimesi ja teeb ühiskonna paremaks.

●● **Ent medalil on ka teine, räpane külg. Rahvas räägib dopinguskandaalidest.**

Pettureid oli, on ja jääb alati nii äris kui ka spordis.

Olen andnud positiivse dopinguproovi (1984. aastal Los Angelese olümpial, nandroloon – toim). Siis otsustasin, et tahan tõestada kõigile – tippu saab jõuda ausalt. Tahtsin tegudega tõestada, et tegin vea. Tahtsin saada Islandi kergejõustikukoondise peatreeneriks ja sain. Tahtsin saada esimeseks Islandi kergejõustikutreeneriks, kes valmistab ette olümpiamedalivõitja. Suutsin seda. Tahtsin, et mu õpilane võidaks kettaheites olümpia-kulla. Gerd tegi sellegi soovi teoks.

Olen oma hoolealustele alati sisendanud, et võime edestada sportlasi, kes on dopingut tarvitanud. Oleme seda suutnud.

●● **Kui tihti külastate Islandit?** Üldjuhul käin saarel kaks korda aastas isa, venda ja õde ning sugulasi vaatamas ja loenguid pidamas. Ligi kümme tuhat islandlast läksid majandusliku surutise ajal Rootsi ja Norrassa tööd otsima. Ligi viiendik kaasmaalastest on endiselt raskes olukorras.

Islandlased on väga entusiastlikud, aga mitte eriti orga-

Päris tüütu on olla välismaalane. Tunnen puudust koduse kodutunde järele.

niseeritud. Oleme viikingite, kalurite ja põllupidajate järglased, skandinaavlastega võrreldes veidi metsikud inimesed, kellele meeldib riskida.

●● **Kas tunnete end Rootsis välismaalasena?**

Jah. See on üks raskemaid momente. Päris tüütu on olla välismaalane. Tunnen puudust koduse kodutunde järele. Mu kodu asub Rootsis, aga kodune kodu Islandil, kus on mu juured. Igatsen sünnimaad vaimulaadi järele. Loodan, et kord lähen Islandile elama ja annan tagasi selle, mida olen võõrsil õppinud ja kogunud. ●

Intervjuu

Andrus Nilk
reporter

13 aastat olümpiavõitja Gerd Kanterit juhendanud Vésteinn Hafsteinsson tahab viia pjedestaalile uusi kettaheitetalente.

●● **Vésteinn, Gerd Kanter on teie rühmast lahkunud. Kas tunnete töös tühimikku?**

Gerd ei lahkunud, mina lahkusin. Olin kolm aastat vaagnud, et meie teed võivad lahku minna. 13 aastat koostööd oli väga pikk aeg. Vajasin võimalust teiste tegevustele pühenduda. Gerd vajas uusi väljakutseid ilma minuta.

Olukorras, kus Gerd võitis teise olümpiamedali ja pälvits taas Eesti spordiavalikkuse austuse, oli mul üpris kerge koostööd lõpetada. Ei näinud enam põhjust, miks pean veel riske võtma, et te, reporterid hakkaksite küsima, miks heitekaared lühemaks jäävad. Kuid see oli ka raske otsus, sest Gerdi tiimi on saatnud hiiglasuur edu.

●● **Kuidas te oma energiat ja teadmisi praegu peamiselt rakendate?**

Juba Gerdi juhendamise ajal nõustasin Växjö treeningukeskuse rajamist, mille üks eesmärk on luua Rootsi tõukajatele ja heitjatele arengukeskkond. Rahvusvahelise kergejõustikuliidu akrediteeringu saanud keskus on peaaegu valmis ja minust saab sealne treener. Rootsis on rohkesti andekaid heitealade sportlasi. Üks mu poisse, Daniel Stahl, oli möödunud aastal kuni 20-aastaste maailma edetabelis kettaheitjate hulgas kolmas.

●● **201 sentimeetrit pikkust, 140 kilo kaalu, käte siruulatus 221 sentimeetrit. Stahlil näib olevat ürgne anne. Kuidas te kokku sattusite?**

2011. aasta juulis kohtusin Danieliga esimest korda. Tal oli äärmiselt suur kehakaal. Ütlesin: „Sa oled idioot. Miks? Sest sul on valida, kas elada samamoodi edasi ja käia mööda Stockholmi tänavaid nagu keigar või värban su oma rühma ja teen sinust maailma parima kettaheitja.“ Rootsi olümpiakomitee, kergejõustikuliit ja Stahli klubi maksavad mulle sel aastal palju rohkem kui mullu. Nad tahavad, et leiaksin Danieli treenimisele piisavalt aega, ja ootavad temalt läbi-murdehooaega.

●● **Kui palju saate kujundada Stahli suhtumist sporti?**

Gerd on tõsine, eestlasliku töömoraaliga. Danielile meeldib mõnusal aega veeta. Öpin teda tundma ja püüan tema kasvamist mõjutada, aga mitte samamoodi, nagu tegin Gerdiga. Koolipoisina jäähokit mänginud Daniel võttis 35 kilo maha ja viis aastaga isikliku rekordi 55 meetrilt 62 meetrile. Annan talle aega areneda. Minu põhimõte on, et kõige aeglasem protsess tagab kõige suurema edasiminekku. Ta peab mõistma, et kaalu tuleb vähendada ja tervist tugevdada.

●● **Vähestele sportlastele on võitjahoiaik justkui emapiimaga kaasa antud. Mida võib Stahlil vormida?**

Kolm minu hoolealust on suutnud murda tiitlivõistluste finaali ja medali pärast võidelda. Danielis on eeldusi tõusta mitte ainult pjedestaalile, vaid võita. Olen selles kindel. Vastasel juhul poleks ma teda värvanudki.

Keegi ei uskunud Eestis Gerdi võimetesse, tal polnud

Vésteinn Hafsteinsson

kergejõustikutreener

●● **Sündinud:** 12. detsembril 1960 Islandil Selfossis

●● **Pere:** abikaasa Anna, pojad Örn (14) ja Albert (8), tütar Olga (11)

●● **Haridus:** Alabama ülikool (USA)

●● **Kettaheitjana** osales neljal olümpial, viiel MM-il ja kahel EM-il, 1989. a püstitas Islandi rekordi 67.64.

●● **Edukamad õpilased:** Gerd Kanter (OM-il kuld ja pronks, MM-il kuld, kaks hõbedat ja pronks, EM-il kaks hõbedat ja pronks), Joachim Olsen (olümpiahõbe, EM-i hõbe ja pronks).

Möödunud aasta mais oli mu laual üheksa erinevat tööpakkumist.

võimalik siin treenerit leida. Sama lugu oli Danieliga. Arvati: ah, ta on kontrollimatu ülekaaluline poiss. See pole nii, ta on üpris nutikas.

●● **Teie hoolealused on võitnud arvukalt medaleid, teie treeningumudeleid hinnatakse kõrgelt. Mida soovite veel isendale tõestada?**

Medalite võitmisel ei pea ma midagi kellelegi tõestama. Aga ma tahan oma põhimõtete sobivust tõestada eri sportlaste arendamisel. Peamiselt võitsid medaleid Gerd ja Joachim Olsen (Taani kuulitõukaja, Ateena olümpiahõbe – toim). Soovin, et lisaks nendele võidaksid medaleid veel mõned mu õpilased.

Tegelikult tahan, et medali saaksid rootslane ja islandlane. Sest mu abikaasa Anna on rootslanna, olen elanud Rootsis pool elust ja olen islandlane. Võib-olla pärast 2016. aasta olümpiat lähen Islandile ja leian sealt talendi, panen mängu kõik teadmised ja oskused

ning viin ta pjedestaalile. See on mu unistus.

Aga endale ma ei pea enam midagi tõestama. Mul on suurepärane amet.

●● **See on väärt hoiak. Kas te vahel selles ka kahtlete?**

Möödunud aasta mais oli mu laual üheksa tööpakkumist. Spordidirektor, kehalise ettevalmistuse treener, isegi osalemine jõusaalide tootmises ja poliitikas. Küsisin endalt: milles olen asjatundja? Medalivõitjate ettevalmistamises. Paljud inimesed on minust paremad poliitikud, paljud oskavad teha jalgpalluritele ja käsipalluritele paremini kehalist ettevalmistust. Tehes oma tööd asjatundlikult, tunnen enda vajalikkust ja tähtsust.

Heitmine nõuab inimesi, kes suudavad ala populariseerida. Sest ikka küsib keegi: „Mida põrgut see kettaheide tähendab? Täiskasvanud inime-

Vésteinn Hafsteinsson on kindel, et vahepeal ületreeninguga kimpus olnud Märt Israel tuleb kettaheite kõige teravamasse tippu tagasi.

Fotod: Ilmar Saabas

Israel pani endale ülisuured ootused

Endiselt treenib Vésteinn Hafsteinssoni käe all Märt Israel. „Märdi suur edu tekitas suuri probleeme. Ta oli aastaid Aleksander Tammerti ja Gerdi varjus, aga siis võitis 2011. aasta MM-il neljanda koha. Medalivõidust lahutas üks samm. Märt tundis liiga suurt survet ja tappis end järgmisel hooajal treeningutel.“

Hafsteinsson on koostöös Israeliga leidnud talle sobivama tehnika. „Tulemused ei näita veel seisu paranemist, aga olen kindel, et Märt tuleb tagasi,“ lisas ta.

kuulutus.lehed.ee

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil **kuulutus.lehed.ee**, e-postiga **anni.koppel@lehed.ee** ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

WILL SMITH JADEN SMITH

PÄRAST MAAILMALÖPPU

OHT ON TÕELINE
HIRM ON VALIK

11.55 14.20 16.40 18.30 21.20

MS12

FILMIDE JÄÄAEG JA RIO TEGIJATELT!

Varjatud kuningriik

PERE

3D EST 11.35 12.30 (v.a. N) 14.35 19.05 (R,L,T)
2D EST 13.35 16.00
3D RUS 12.00 13.00 (v.a. N) 15.00 19.05 (P,E,K)
2D RUS 14.00

OWEN WILSON VINCE VAUGHN

PRAKTIKANDID

19.00 (R,L,P)
13. juunil 19.35

LÖPP.

POHMAKAS 3

EEPILINE FINAAL POHMAKA TRILOOGIALE

13.50 (v.a. N) 15.35 17.10
19.35 (v.a. N) 20.55 22.00
A. Le Coq sviit: 22.00

K14

HELEN MIRREN etenduses

AUDIENTS

13. juuni kell 21:00
17. juuni kell 19:00

National Theatre Live

GATSBY

LEONARDO DICAPRIO

12.10 15.20 17.25 18.20
20.35 (v.a. N) 21.25
A. Le Coq sviit: 19.00 (R,P)

MS12

NÜÜD SA NÄED MIND

13. juunil kl 19.00 ja 21.35

MS12

Coca-Cola PLAZA

www.forumcinemas.ee
mobile.forumcinemas.ee

INFO TELEFONILT 1182

DINOAEK PERE
2D EST 11.50
3D RUS 11.30 (v.a. N)
2D RUS 11.25

KIIRID JA VIHASED 6 MS12
12.45 15.30 18.00 (v.a. E)
19.00 (E) 20.50 21.50 (v.a. N)

OLEN NII ELEVIL 19.30 21.40 K12

OTSE PIMEDUSSE - STAR TREK INTO DARKNESS 3D MS12
3D 18.15 21.35 2D 16.25

RAUDMEES 3 MS12
3D 16.15
2D 14.15 18.00 (E)

SAMSARA 17.05 19.20 L

TRANS 21.45 K14

KOOLIBRI EFEKT K12
13. juunil 21.40 EELLINASTUS!

*A. Le Coq Sviidi seansid tööpäeviti alates 17:00, nädalavahetustel ja pühadel 13:00

Piletihinnad: E-N ja reede kuni kl 18:00 tavapilet 4,50€/lastepilet 2,50€, 3D-pilet 5,00€/lastepilet 3,50€. E-N alates kl 18:01 tavapilet 5,00€/lastepilet 2,70€, 3D-pilet 7,00€/lastepilet 3,70€. Reede (alates 18:01), L-P ja riiklikel pühadel tavapilet 6,50€/lastepilet 2,90€, 3D-pilet 8,00€/lastepilet 3,90€. A. Le Coq Sviit E-N pilet 17€, R-P pilet 21€

www.kinosoprus.ee | Vana-Posti 8, Tallinn | Tel. 644 1919

TÄNA KINOS ARTIS:

ARTIS
KUNST ON KINOS

EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

OLEN NII ELEVIL
ANTONIO BANDERAS, PENÉLOPE CRUZ, CECILIA ROTH, JAVIER CAMARA, LILA DUENES
LOS AMANTES PASAJEROS
PEDRO ALMODÓVARI FILM
11:40 14:25 16:15 21:45

SIMON JA TAMMED
BILL SKARSGÅRD, HELEN SJOHOLM
IGAT PEREL ON OMAD SALADUSED
LISA OHLIN FILM
13:20 15:30 19:10

KÄSIKÄES
14. JUUNIST KINOS ARTIS
VALÉRIE LEMERCIER, JÉRÉMIE ELKAIM
VALÉRIE DONZELLI FILMIS
MAIN M'AMAIN
20:00

TÄNA KINOS SÖPRUS:

KINO »SÖPRUS«
EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION
PARIS KINO - AASTAST 1953

18:00

13.06

Väike Nicolas - eesti keeles	10:00	Simon ja tammed	13:20 15:30 19:10
Väarikad kinohommikud: Samsara	11:00	Pidulik esilinastus: Käsi käes	20:00
Olen nii elevil	11:40 14:25 16:15 21:45	Nahk, milles ma elan	21:30
Õlimäe õied	13:00 17:45		

www.kino.ee | Estonia pst. 9, Tallinn | Solarise keskus | Tel. 663 1380

OWEN WILSON VINCE VAUGHN

PRAKTIKANDID

JUHE ON KOOS
KINODES 14. JUUNIST

MS12

Alates juunist katusel

MoMo KATUSEKINO

Katusekino sõbrad

Carlsberg elisa

KATUSE KINO VIRU KESKUSE KATUSETERRASSIL

LAVAZZA ITALY'S FAVOURITE COFFEE

KAFO esitlevad: Martin Scorsese RETROSPEKTIV: PART ONE

TÄNA KINOKLASSIKA

HOMME KINOKLASSIKA

Alice Doesn't Live Here Anymore
Martin Scorsese
1974/112min

The Last Waltz
Martin Scorsese
1978/117min

PILETID EELMÜÜGIST: Piletilevist või katusokino.ee
Osta pilet eelmüügist vihmakindlatele soojendusega terrassidele.
KOHAPEAL: pool saalist tuleb müüki alati enne seanssi Katusekinos.

KATUSEKINO.EE

Seansside algus orienteeruvalt kell 23.00.

Avatud E-R 12-02, L-P 17-02

Meediapartnerid: Eesti Ekspress, Eesti Päevaleht, WHO

Partner: viru, www.poff.ee

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam!

kuulutus.lehed.ee

Reakuulutusi saab edastada ka e-postiga **anni.koppel@lehed.ee** ja kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Lisainfo telefonil 680 4506.

kuulutused.lehed.ee

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil kuulutused.lehed.ee, e-postiga anni.koppel@lehed.ee ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

TALLINNA LINNATEATER

Suvelavastus

Pál-tänavä poisid

juunis-juulis 20.00

Kassa: 66 50 800
www.linnateater.ee

AEG KAUBELDA!

Holmes & Meyers
kutsub metsaomanikke läbi rääkima metsas planeeritavate raiete üle.

Ostame kasvava metsa raietõigust. Pakkuda võib lageraidest harvenduseni.

ERIPAKKUMINE! Pakume kasvava lepiku eest head hinda.

Lõhutud küttepuude müük, tellimine: tel 600 5323

HOLMES & MEYERS
Metsasõbralik ettevõtmine
tel 5553 3064, 5554 0620
e-post info@holmesmeyers.eu

Firma võtab tööle kvalifitseeritud elektriku.
Tel 641 2064, 504 2044.

Lugeda kehtetuks Väike-Maarja Õppekeskuse poolt väljaantud lõputunnistused
P 010890
Rain Bunder, P 016907
Anita Juganson, P 016909
Kalev Kodzis, P 016906
Tauri Eha, P 016910
Ivar Lembke.

Töö

- Otsime juurde töötajaid. Kasuks tuleb remondi või tislari-oskused. Saada e-mail. [APUNEKS OÜ](mailto:APUNEKS@OÜ) Kasutatud profimööbli müük. Avatud E-R 10-17 Tähetorni 21-j Tall
- Tallinna Lasteaed Pääsusilm korraldab konkursi lapsehoolduspuhkusel viibivate õpetajate 1,0 ja 0,75 ametikoha täitmiseks. Avaldus ja CV esitada 19.06.2013 paasusilm@la.tln.edu.ee.

Müük

- Küttepuud. Brikett. Kõdusõnnik 30kg. Tel 523 8852
- Müüa Viimsi alevikus äraedamiseks kaks käsitsi tahutud palksauna (aiamaja) pindalaga 22 m². Hind 6000 eurot, tingimise võimalus. Tel 501 1562.

Ost

- Ostame kasutatud sõiduaautosid ja kaubikuid. Tel 5616 2340

Teenused

- KAARDIDENNUSTAVAD Tel 900 1727 24h, h 1,09 €/min www.ennustus.ee

Laen

- Laen kinnisvara tagatisel. ASA&O LaenuGrupp. Tartu mnt 29 Tln. 648 6083 www.aolaenuud.ee Tutvuge tingimustega

Tervis

- Parapsühholoog Ž. Stepanjan aitab alkoholi- ja nikotiinisõltuvuse, ülekaalulisuse, radikuliidi ja stressi puhul. Konsultatsioon. Tel 585 889 10.

Teated

- Kohtla Vallavalitsuse 21.03.2013.a. korraldusega nr 51 viidi läbi avaliku konkurss „Vee-ettevõtja leidmiseks ja vee-ettevõtjale eri- või ainuõiguse andmiseks avaliku konkursi korraldamine“. Pakkumisel osales üks ettevõtte- OÜ Järve Biopuhastus (reg.kood 10854476, aadress Sompä 3 Jõhvi linn 41533). Konkursi komisjoni 20.05.2013.a. otsusega tunnustati parimaks pakujaks OÜ Järve Biopuhastus pakkumine ja tehti ettepanek Kohtla Vallavalikogule Kohtla valla vee-ettevõtja eri- ja ainuõiguse määramiseks. Kohtla Vallavalikogu 29.05.2013.a. otsusega nr 108 määrati viieks aastaks 01.01.2014-31.12.2018.a. Kohtla valla haldusterritooriumil ühisveevärgi ja –kanalisatsiooniga kaetud alal vee-ettevõtjaks OÜ Järve Biopuhastus.
- Tehnovõrkude Ehituse OÜ teatab, et alates 01.09.2013.a. hakkab kehtima uus maagaasi võrguteenuse hind: 0,096 EUR/m³ Selgitus: Maagaasi võrguteenuse hind 0,096 EUR/m³ Koostööstatud Konkurentsiameti otsusega nr.7.1-7/13-015 30.05.13.a.2. Maagaasi võrguteenuse hind sisaldab käibemaksu.

Hea raamatusõber!

Olete oodatud kolonelleitnant **Johannes Raudmäe** mälestusteraamatu „Ma pääsesin siiski“ esitlusele neljapäeval, **13. juunil kell 16.00** Viru Keskuse Rahva Raamatu teisel korrusel.

Esitlusel räägib käsikirja Eestisse jõudmisest järelsõna autor **Heino Tõnismägi** ning raamatu sisu tutvustab toimetaja **Mart Orav**.

Kohtumiseni
Heino Tõnismägi, Mart Orav ja raamatukirjastus Hea Lugu

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam!

Telli kuulutus Eesti Päevalehte, Eesti Ekspressi ja Maalehte ühest kohast! Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu internetipangas.

kuulutused.lehed.ee

Reakuulutusi saab edastada ka e-postiga anni.koppel@lehed.ee ja kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Lisainfo telefonil 680 4506.

Maaleht
EESTI EKSPRESS

Eesti Päevaleht

Südamlik kaastunne
Ulla Mölderile kalli
EMA
surma puhul
Kolleevid Meediusest

Avaldame kaastunnet
Dmitri Kasperile isa
ARNE KÄSPERI
surma puhul
Merevägi

Avaldame siirast kaastunnet
Marina Männametsale
ISA
kaotuse puhul
Töökaaslased
ASist Tallinna Jäätmete
Taaskasutuskeskus

Kallis Urve
Südamlik kaastunne
EMA
kaotuse puhul
Töökaaslased Koduekstrast

Mälestame endist
kauaaegset head kolleegi
ARKADI TÄNAVAT
ja avaldame kaastunnet
omastele
Imatra Elekter AS

Avaldame sügavat kaastunnet
Katrin Sõrmusele isa
JOHAN SÕRMUSE
12.12.1928 – 10.06.2013
surma puhul
Kolleevid
Eesti Rahvusraamatukogust

Rannapere Pansionaat
avaldab sügavat kaastunnet
kolleeg Priit Postle
kalli
EMA
surma puhul

Mälestame
head juhti ja kolleegi
TOOMAS HEINARU
Avaldame südamlitku
kaastunnet omastele
Töökaaslased ASist
ELVESO

Mälestame kallist
ema, vanaema ja
vanavanaema
LINDA MITTI
24.06.1921 – 11.06.2013
Matusetalitus toimub
Metsakalmistu kabelis
14. juunil kl 14
Jaan Mitt perekonnaga

Kallis Priit
Avaldame Sulle südamlitku
kaastunnet
EMA
kaotuse puhul
Töökaaslased
Esmar Ehitusest

EESTI EKSPRESS 13. juuni 2013
SÕLTUMATU NÄDALALEHT

Noororava lugu: läksin poodi pähkleid ostma, sattusin erakonda

Laenuhaid orjastavad Eestit

Rida õudseid näiteid

Põdura tsirkuse-elevandi kurb lõpp

TELEVISIOON

ETV

06.55 Terevisioon
08.55 Draamasari Holby City haigla
09.55 Terevisioon*
11.55 Draamasari Väike maja preerias
12.45 Draamasari Kennedyd, 1/8*
13.30 EÜE segu, 2/6: Tegu*
14.00 Köögikodanikud: Gruusia restoran Kolhethi (Eesti 2012)*
14.30 Metsapeatus, 2/10 (ETV 2012)*
15.00 Kriminaalsari Ohtlik lend, 2/12*
16.00 Draamasari Holby City haigla*
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Reisisari Normanni vallutused, 2/16: Sürakuusa, Palermo
17.35 Minuscule (Prantsuse 2011)
17.40 Draamasari Maahaigla
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Osoon (ETV 2011)
19.30 Ilus maa: Eistvere jahimaja
19.40 Kirstie retrokodu – vana saab uue elu, 2/5: (Inglise 2012)
20.30 Iga pink räägib loo, 2/13
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.35 1988: Oli kord Rock Summer

KANAL 2

06.00 Punased roosid*, 526
06.45 Rosario*, 8
07.40 Joonissari Zig ja Sharko
08.05 Suvereporter*
09.10 Tuhat ja üks ööd*, 8
11.00 Kodus ja võõrsil, 5517
11.30 Küladetektiivid*, 53: Klassikokutulek
12.30 Heeringas Veenuse õlal*
13.00 Saare sosinad
14.00 Komissar Rex: Tapvad mängukarud
15.00 Punased roosid, 527
16.05 Küladetektiivid, 54: Püha Antoniuse jälg
17.05 Rosario, 9
18.10 Tuhat ja üks ööd, 9
20.00 Suvereporter
21.00 Saladused
21.50 Romet ja Julia: Vanad varjud ja uued varjud
22.50 Mängufilm Kuum pirukas (American Pie, USA 1999)

TV3

06.15 Multifilm Beyblade
06.40 Multifilm Winxid
07.05 Multifilm Smurfid
07.30 Multifilm Beyblade*
07.55 Armastus võidab, 57*
08.55 Kirgede torm, 1652*
09.55 Vaprad ja ilusad, 6493*
10.20 Top Shop
10.35 Unistuste agentuur 1, 12
11.35 Meisterdetektiiv Spencer 4, 4
12.30 Kõige naljakamad koduvideod*
13.00 Minu imeline muutumine, 12*
14.00 Kättemaksukontor 2, 8*
15.00 Vaprad ja ilusad, 6494
15.30 Lena, mu elu armastus, 117
16.30 Armastus võidab, 58
17.30 Kirgede torm, 1653
18.30 Võimalik vaid Venemaal
19.00 Seitsmesed suvesadamas
20.00 Kättemaksukontor 2, 9: Mees, kes ei osanud suureks kasvada 1
21.00 Selgeltnägijate tuleproov 13, 23
22.00 Kerge elu, 2
23.00 Grey anatoomia 6, 24: Surm ja kõik ta sõbrad

ETV2, KANAL 11, TV6, KANAL 12

07.05 Lõvimees* **07.30** Lastelavastus Nõia-kivi* **08.00** Animasari Ajakompass* **08.10** Lastesari Reis ümber maailma* **08.20** Animasari Tatonka lood* **08.30** Animasari Lammas Shaun* **08.35** Animasari Siilipoiss Alfredi salapärased seiklused* **08.50** Lastetuba **09.05** Tuhat tutvust: Robert Vaidlo* **09.30** Kolm lõõtsa A-Duuris* **10.00** Waterloo Roadi kool **10.50** Kinoklassika Maasikaväli* **12.18** ERR-i uudised **15.55** Reisisari Ruhnho karu Vene vetes, 1/2* **16.20** Öpiöul: Tallinna Reaalkool* **16.50** Lõvimees **17.10** Väike maja preerias* **18.00** Tule õuel **18.30** Animasari Ajakompass **18.40** Lastesari Reis ümber maailma **18.45** Animasari Konn ja sõbrad **18.55** Animasari Pingviin Jasper **19.00** Animasari Lammas Shaun **19.05** Animasari Siilipoiss Alfredi salapärased seiklused **19.20** Aktuaalne kaamera (viipekeeles) **19.30** Aktuaalne kaamera (vene keeles) **19.45** Pöörismäe peremees. Edgar Valter* **20.30** Protokoll **20.45** Eric: Minu päka all **21.30** R2 Live: Bombillaz **22.00** Maailma kino Pangaröövel (Der Räuber, Austria/Saksa 2010) **23.40** Täna õhtul..., 2/7: Vol-

demar Kuslap (Eesti 1987) **00.35** Naerda või mitte naerda...: Heinz Valk (ETV 1984) **01.08** ERR-i uudised

Kanal 11

05.30 Roosa teemant **06.15** Totaalne ärkamine! **09.00** Doktor Oz* **09.55** Ellen **10.50** Eluteed* **11.20** Everwood* **12.10** Top Shop **12.25** Unustamatu* **13.25** Põrgulikud kõgid: Sante La Brea **14.25** Kokakool **15.20** Oprah **16.10** Doktor Oz **17.05** Everwood **18.00** Pahad tüdrukud **19.00** Kodus ja võõrsil **19.30** Eluteed **20.00** Kodutunne **21.00** Õuehaldjad **21.30** Donna Hay kerged eined **22.00** Piinlikud kehad **23.00** Mehi jalaga segada: Sonaat kolmes osas **00.00** Suvereporter **01.00** Ellen **01.50** Soengukeisrid **02.10** Staariminutid: Antonio Banderas **02.15** Staariminutid: Morgan Freeman **02.20** Kodutunne* **03.05** Doktor Oz **03.50** Pahad tüdrukud* **04.45** Suvereporter*

TV 6

06.00 Hommikuraadio **08.30** Seitsmesed suvesadamas **09.30** Kodu keset linna **10.00** Kutsuge Cobra 11 **11.00** David Gale'i elu

13.30 Kodu keset linna **14.00** Kutsuge Cobra 11 **15.00** Elu veinimõisas **16.00** Kolmas kivi Päikesest **16.30** Kutsuge Cobra 11 **17.30** A-Rühm **18.30** Simpsonid **19.00** Ameerika paps **19.30** Kolmas kivi Päikesest **20.00** Seks ja linn **20.30** Simpsonid **21.00** KINOÕHTU: Bean – täitsa lõpp film **22.50** Paljalt naljakas **23.15** Kinominutid **23.50** Valgekrae **00.55** Salatoimikud **01.55** Paljalt naljakas **03.00** Hommikuraadio **04.35** Kodu keset linna **05.10** Seitsmesed suvesadamas **05.50** Uudistemagasin

Kanal 12

06.30 Krimi* **07.00** Suvereporter **08.00** Kuldivillak* **08.30** MacGyver* **09.20** Conan* **10.10** Rannavalve **11.00** Jututuba **13.40** Komissar Rex* **14.35** Walker – Texase korralvur* **15.25** MacGyver **16.20** Teolt tabatud **17.10** Komissar Rex **18.05** Walker – Texase korralvur **19.00** Kuldivillak **19.30** Eesti kõige-kõige **20.00** Tuvikesed* **20.30** Tuvikesed* **21.00** Kaks ja pool meest* **21.30** Charlie inglid **22.30** Camelot **23.30** Conan **00.20** Kaks ja pool meest **00.45** Tuvikesed **01.10** Tuvikesed **01.35** Night Chat **05.00** Postimees.ee

HOROSKOOP

JÄÄR Sul võib kas bossi või muu autoriteediga ütlemiseks minna. Püüdke leida see ühisenimetaja, mis teid seob, ning teie vahelised probleemid lahenevad!

SÕNN Oled maksimalist, kes ei rahuldu millegi keskpärasega. Kas kõik või mitte midagi! Püüad ennast näidata paremana, kui tegelikult oled.

KAHSIKUD Ära täna poodidesse mine, võid osta midagi täiesti mõtetut. Suhetes tahad sa „omada“ ja saada, kuid õige partneri puhul oled võimeline ka andma.

VÄHK Pööra suuremat tähelepanu suhetele – sa võid kedagi solvata. Samuti võid keerulises olukorras kergesti pea kaotada ja langetada seetõttu valesid otsuseid.

LÕVI Sinu enesehinnang on kõrge. Oskad teisi oma pilli järgi tantsima panna. Tegemiste tasandil võiks käsile võtta midagi loomingulist.

NEITSI Väga palju tuleb teha, kahjuks kuulub siia alla ka inimestega suhtlemine. Üks seviv ja närviline inimene ajab sul pildi silme ees aga tõeliselt kirjaks.

KAALUD Parim päev uute, tuleviku suunatud projektide käima-lükkamiseks. Päev sisaldab endas nii asju kooshoidvat püsivust kui ka läbilöömiseks vajalikku jõudu.

SKORPION Nüüd oled nii hea õpetaja kui ka hea õppija. Parim päev selleks, et kollektiivselt ühiste jõududega raskema probleemi kallal pead murda.

AMBUR Mingil viisil võivad üheks tervikuks kokku sulada suhted ja muutused. Inimene, kellega kohtud, võib sind panna asju uue nurga alt nägema.

KALJUKITS Su meeleolu on asjalik, isegi kriitiline. Märkad iga pragu vaasis ja oled suuteline kiiresti kõrvaldama kõik puudused. Seejuures liisita aga huumorimeel!

VEEVALAJA Su tõine ja argine ümbrus on see, millele peaksid ehk suuremat tähelepanu pöörama. Praegu on hea võimalus selles liinis midagi muuta.

KALAD Tasuks pöörata rohkem tähelepanu sellele, mis vajaks kindlustamist ja tugevdamist. Otsi üles keti kõige nõrgem lüli ja vaheta see tugeva vastu välja!

MEELELAHUTUS 19

ILM

Neljapäev +17...+22
Lõunakaare tuul 3–9 m/s

Reede +13...+23
Lõuna- ja edelatuul 5–12 (15) m/s

Laupäev +15...+20
Edela- ja läänetuul 5–12 (18) m/s

Pühapäev +15...+21
Kagutuul 4–10 (13) m/s

RISTSÕNA

	VEESVÄRVI-DEGA MAALITUD PILT N NAABER	MÄGI TÜRGIS AUSTRALIA UJUJA ... THORPE	...VORST (LÜHEM) MAGAMINE	ISLAMI VAIMULIK KISKJA	KAHEPÄKNE SUURIA PRESIDENT BASHAR AL...	TAEVASFÄÄRI VÕO BODY ODOUR	SUGULANE MOLL	HAPNIK OSA-SAAJAD	PISTODA TRADE UNION
MINISTER									
SEKUND									
AKNA VÄR- RASSULGIUR VENE K. EESSÕNA									
RIKKUS. AARE									
JOOD									
...									
VATANEEN LOOM (inglise k.)									
LINN SOOMES SUBSTANTS									
KIVI- TERRASS PUHASTUS- VAHEND									
KALA									
KUU (ühend.)									
EKSPEA- MINISTER INGLISE K. EESSÕNA									
ONKLID									
RÜÜTLITE KOONDIS									

ERKKI KÕLU PÄEVAANEKDODID

•• Postitus loomasõprade foorumis:

„Sõbrad ja mõttekaaslased! Ma leidsin oma suvila aiast muti, aga selgus, et ta on pime. Vajan teie abi – palun saatke raha, et saaksin ta silmaoperatsioonile viia. Ärge jääge üksikõikseks, anname kõik koos vaesele loomale nägemise tagasi!”

•• Juku emale:

„Ema, ma lähen poistega jalkat mängima.”

„Ainult üle minu supi!”

•• Brooklynis kohtuvad kaks elatanud juuti:

„Noh, Aabram, kuidas sul inglise keelega on? Õppisid juba selgeks?”

„Ei õppinud ega kavatsengi õppida. Milleks mulle inglise keel? Ma ei lähe Ameerikasse.”

•• Naine nahutab meest:

„No millal sa, närakas, ometi joomise maha jätad?!”

„Sa ju tead, Mari, et mul pole tahte- jõudu...”

„Aga selleks, et minuga pool aastat mitte magada, selleks sul tahte- jõudu jätkub?!”

•• Auto müksab ülekaigurajal jalakäijat. Juht väljub sõidukist, kummardub kannatanu kohale ja ütleb:

„Teil vedas, ma olen arst.”

Kannatanu tõstab pea ja vastab:

„Aga teil mitte, ma olen advokaat!”

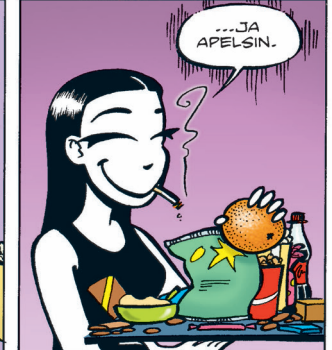
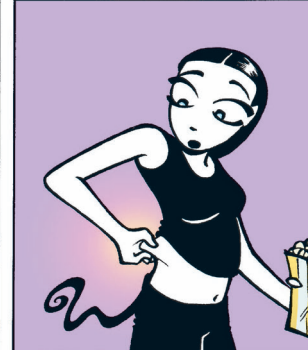
Kristian Pauer

www.facebook.com/artistaloovburoo

Nemi

LISE MYHRE

SUDOKU Pappocom

Lahendused ja vihjed. www.sudoku.com

4		9		2		5		
		2	8			7		3
					4	5		
		9					7	6
2								8
	3	7					4	
				1	9			
	8			6			9	7
		5			8		1	6

SUDOKU reeglid

•• Täida tühjad kohad numbritega 1 kuni 9. Numbrid 1 kuni 9 peavad esinema igas 9 veerus, igas 9 reas, igas 3 x 3 ruudus. Igas reas, igas veerus ja igas 3 x 3 ruudus võib iga number esineda ainult ühel korral.

Sudoku EPL-i veebiväljaandes

Mängi. www.epl.ee/sudoku

8 9 1 5 6 7 2 3 4

4 7 6 2 3 1 8 5 9

2 3 5 4 9 8 1 6 7

1 4 3 8 5 6 7 9 2

7 8 9 1 2 3 6 4 5

5 6 2 9 7 4 3 1 8

3 1 4 7 8 9 5 2 6

6 2 8 3 4 5 9 7 1

9 5 7 6 1 2 4 8 3

TEADUS

Tiit Kändler
teadustoimetaja

ARV

26 miljonit

Saksamaal on kokku umbes 6 miljonit kollet, kus põletatakse puitu, Prantsusmaal kaks korda vähem, EL-is kokku 26 miljonit. Saksa teadlased järeldavad, et kuna puu põletamine annab suure panuse peenosakeste kogusesse, siis tuleb hakata puupõletusahjused täiustama ja neile filtreid panema. Kõige vähem peenosakesi saadavad õhku automaatsed pelletiahjud.

Allikas: Green Week

OPTIKA

Kaos on korrast üle

Rahvusvaheline füüsikute rühm avaldas artikli, milles väidetakse, et vähemalt valguse kogumisel lööb kaos korra üle. Teadlased deformeerisid peegleid kaootiliselt dõnsas valgust koguvast optilises seadmes ehk resonaatoris, et häirida korrapäraseid valguskiiri, ja nägid üllatuseks, et kaootilised valgusteed võimaldasid kokku koondada kuus korda rohkem valgust kui korrastatud teed.

Allikas: Nature

SOOVITUS

Arvud teadus.ee suvekoolis

Käsmus 23.–25. augustini toimuv suvekoolis kõneldakse arvudest ja matemaatikast. Arve kasutavad kõik inimesed, kõik teadusharud. Teiste seas kõnelevad akadeemik Jüri Engelbrecht (pildil), ESTCube-1 eestvedaja Mart Noorma, satelliitseire asjatundja Anu Reinart, kalalane Markus Vetemaa, muusik Jaak Johanson, loodusfotograaf Urmas Tartes, sotsioloog Andrus Saar, keskkonnateadlane Erik Puura, muusik Urmas Sisask ja zooloog Juhan Javois.

tead-

Puuküte teeb Euroopa õhusaaste uurijatele muret

Kui te varsti jaanitule süütate, siis on lõbu laialt, kuid teadke: Euroopa Liit hoiab puu põletamisel üha rohkem silma peal.

Möödunud nädalal Brüsselis toimunud rohelisel nädalal keskenduti õhu saastamisele. Õhu puhtus on inimesele oluline ja kõige rohkem ohustavad seda peenosakesed, ka need, mis eralduvad puu põletamisel.

Kümme aastat tagasi seda juttu EL-is veel ei olnud. Puu oli kindla peale roheline kraam, isegi kui okkad ja lehed maas, ning kui puitu ahju aeti, peeti seda positiivseks taastuva energia kasutamiseks. Energiapuidu istandused said toetust ning puupelletid ja muu saagimisjäädikdest toodetud kraam oli loodushoidliku käitumise musternäide.

Eestile ohtlik teema

Viimaste aastate keskkonnanuuringute alasest kirjandusest on silma hakanud, et üha rohkem uuritakse puu põletamisest tekkivat saastet. Brüsselis peeti õige palju ettekandeid, milles pajatati puidu põletamisest. Tahked peenosakesed, mis õige mitmete tahkete kütuste põletamisel korstnast välja lendavad, on moodi läinud ja nende uurimine saab üha rohkem raha.

Mis on juhtunud? Miks on seni võimaliku saastajana rahule jäetud puu nüüd pin-

nuks silmas ning kutsutakse üles kui mitte selle põletamist lausa lõpetama, siis keelama seda linnades ja sundima inimesi asendama oma vanad küttekolded uutega, mis püüavad peenosakesi?

Saksamaal annab umbes poole peenosakestest puu põletamine eramajades.

Pole keeruline märgata, mida võimalikud direktiivid Eestile tähendaksid. Kindlasti enam kui hõõglampide keelustamine. Meie talud ja külad, kogunisti linnade äärealad on külmumisest pääsenud tänu puude ahju ajamisele.

Saksamaa Nordrhein-Westfaleni riikliku õhuseire EL-i võrdluslabori juhataja Ulrich Pfeffer mõõtis oma kolleegidega 2011/12. aasta talvel kümnest mikromeetrist peenemate peenosakeste sisaldust 21 jaamast koosneva võrgustikuga. Peenosakeste kontsentratsiooni indikaatorina kasutati levoglükosaani, kuue süsiniku rõngal põhinevat ainet, mis tekib puu põlemisel ja mille sisaldust õhus on füüsikaliste mõõteriistadega lihtne mõõta.

„Jõudsime järeldusele, et umbes poole peenosakestest annab puu põletamine eramajades,” kinnitas Pfeffer. Kui Nordrhein-Westfaleni õhu peenosakeste sisaldus on viimastel aastatel tööstuses ja transpordis tehtud pingutuste tulemusena vähenenud, on seda siiski EL-i normist rohkem. Süü langebki väikemajade puuküttele. Sama on tõdetud

talviti teistes Euroopa tasandike maapiirkondades. Eesti olukord on võrreldes Kesk-Euroopa oluliselt parem, meil EL-i norme ei ületata.

„Tuleasemed mõjuvad küll hästi teie süsihappegaasi jala-

jäljele, kuid halvasti õhu kvaliteedile,” järeldas Pfeffer kokkuvõttes. Ta jagas ka soovitusi. Kasutage pigem ahjusid kui kaminaid. Uuendage oma kolleide. Kasutage optimaalse põlemisega ja filtritega ahjusid. Ning esitas küsimuse: kas ei peaks suure peenosakeste saaste puhul väikeahjud keelustama?

Euroopa keskkonnavolinik Janez Potočnik ei näinud seost puukollete kritiseerimisega ja hõõglambipirnide keelustamise vahel. „Peenosakesed ohustavad meie tervist, see on selge,” ütles ta, „kuid siin ei tohi tõmmata kindlat piiri keelustamise ja lubamise vahele. Te peate ise oma õhu seisu korda kontrollima.”

Märg puit lisab peenosakesi

Maailma tervishoiuorganisatsioon WHO määras 2005. aastal soovitatavad normid. **Peenosakeste suurim tervisemõju:** hingamisteede, südame ja veresoonehaigused; kopsuvähk. Peenosakesed tekitavad autokütuste põlemisel ning kivisöe, põlevkivi, turba, puidu ja nafta põletamisel kolletes.

Mida saab ette võtta?

- Ahjude korralik tõmme; korstnapühkijad ja pottsepad
- Põletada ainult kuivi puid
- Kivisüsi ei sobi igasse väikekatlasse
- Lõpetada prahi, märja puidu ja kulu põletamine
- Automaatsed pelletiahjud
- Kaminatete klaasüksed ette

LOE SELLE NÄDALA MAALEHEST:

Kas Euroopa tõbised vallutavad Eesti haiglad?

» Sügisest kehtima hakkav euroliidu patsientide vaba liikumine võib odavates Eesti haiglates ravigärjekorrad veelgi pikemaks venitada

LOE VEEL:

- » Milline tuleb **JAANIPÄEVA ILM** ja kas sel aastal pääseme vihmata?
- » Kuidas sai tavalisest **NAISEHITAJAST** eduka juuksurisalongi **OMANIK**

Maaleht
HEA EESTI LEHT

●●● **Eesti Päevaleht**

© Kõik Eesti Päevalehes avaldatud artiklid, fotod ja illustratsioonid on autoriõigusega kaitstud teosed, mille kasutuse reeglid on sätestatud autoriõiguse seaduses. Rõhutame, et nende reprodutseerimine ja levitamine ilma AS-i Eesti Ajalehed kirjaliku nõusolekuta on keelatud. Toimetusel on õigus kaastoid nende selguse huvides toimetada ja lühendada. / Kaastoid ei tagastata ega retsenseerita. / Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eall.ee, või tel 646 3363

Peatoimetaja: Urmo Soonvald, 680 4400

Toimetus: Narva mnt 13, 10151 Tallinn, 680 4400, faks 680 4401, e-post mail@epl.ee **Eesti uudised** 680 4400, **kohalikud uudised** 322 3487, **välisuudised** 680 4455, **Ärileht** 680 4400, **arvamus** 680 4450, **kultuur** 680 4470, **sport** 680 4490. **Tellimine** 680 4444, **tellimine välismaale** KE Ajakirjanduse OÜ 641 1753, **reklaam** 680 4500. **EPL Online** www.epl.ee Väljaandja: AS Eesti Ajalehed, rg-kood 10004521

